

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH

ZDRAVOTNĚ SOCIÁLNÍ FAKULTA

Krizové řízení v oblasti přeshraniční spolupráce v schengenském prostoru mezi Českou republikou a Rakouskou republikou (Horní Rakousko)

Bakalářská práce

Autor: Dušan Bouchal

Vedoucí práce: JUDr. Jan Kulhan

7. květen 2009

Abstract

The bachelor's thesis deals with the topic „Crisis Management in the Field of Cross-Border Cooperation in the Schengen-Space between the Czech Republic and Austrian Republic“. This thesis describes the protracted process leading to the establishment of the European Union, but also the process leading to Czech Republic joining the European Union and subsequently joining the Czech Republic to Schengen Space. After Czech Republic had joined the Schengen Space, the possibilities of co-operation between the two countries opened. The thesis is divided into several parts describing the process and development of Schengen system, legislation of the European Union relating to the crisis management, procedure and steps of a member state in case of an extraordinary event, co-operation between the Czech Republic and Austrian Republic in cross-border co-operation in the Schengen space. The legislation of the European Union relating to the crisis management is stated here, and also the partial agreements and contracts of individual regions concerning the mutual co-operation on the given level of the cross-border co-operation in the Schengen space as e.g. the Contract between the Czech Republic and Austrian Republic of mutual aid during the catastrophes or serious accidents, Co-operation between the South-Moravian, South-Bohemian Regions, Vysočina, Lower Austria, Contract of Framework Program of Co-operation between South Bohemia and Upper Austria. It may be followed on the example of the scenario of the crisis situation treatment (extensive wild fires) in what way the crisis situation would be treated. In the annex, the possible survey of co-operating subjects of the South-Bohemian Region while handling the occurred extraordinary situation is stated.

The target of the thesis is the information of the legislative regulation of the crisis management of the European Union, Schengen space, between the Czech Republic and Austria, performing the evaluation of the critical spots while handling the extraordinary events on the territory of both states.

Prohlášení:

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma „Krizové řízení v oblasti přeshraniční spolupráce v schengenském prostoru mezi Českou republikou a Rakouskou republikou (Horní Rakousko)“ vypracoval samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě vzniklé vypuštěním vyznačených částí archivovaných Zdravotně sociální fakultou elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách.

V Českých Budějovicích 7. května 2009

.....

Dušan Bouchal

Poděkování

Chci touto cestou poděkovat panu JUDr. Janu Kulhanovi za odborné vedení při zpracování této bakalářské práce a své rodině za trpělivý přístup k mé osobě v období celého studia vysoké školy.

Dušan Bouchal

OBSAH

ÚVOD A CÍL PRÁCE	7
1. Současný stav	9
1.1. Schengenský systém - proces a vývoj schengenského systému	9
1.1.1. Schengenský systém po amsterodamské smlouvě	13
1.1.2. Schengenský protokol	13
1.1.3. Dublinská úmluva	17
1.1.4. Specifika flexibility v rámci Schengenu	18
1.2. Legislativa Evropské unie ve vztahu ke krizovému plánování	19
1.2.1. Přehled legislativy Evropské unie v oblasti krizového řízení a plánování a stručná charakteristiky základních legislativních úprav	20
1.2.1.1. Rozhodnutí Rady 2001/792/ES, Euratom	21
1.2.1.2. Rozhodnutím Komise 2004/277/ES, Euratom	22
1.2.1.3. Rozhodnutí Rady 1999/847/EC	22
1.2.1.4. Sdělení Komise „Posilování kapacit Evropské unie v oblasti civilní ochrany“ (COM(2004)200)	22
1.2.2. Přehled dalších předpisů dotýkajících se spolupráce v oblasti civilní ochrany v rámci evropských společenství	23
1.3. Postup členského státu v případě mimořádné události	24
1.4. Rakousko – všeobecné údaje o zemi	24
1.4.1. Stanovení bezpečnostně-politických rizik	25
1.4.2. Struktura ochrany obyvatelstva a její začlenění do celkové obrany	25
1.4.3. Řídící struktury	27
1.4.4. Organizace	28
1.4.5. Model služby	30
1.4.6. Legislativa	30
1.4.7. Bezpečnostní akademie	31
1.5. Legislativa integrovaného záchranného systému	33
1.5.1. Základní a ostatní složky IZS	35

1.5.2. Činnost správních orgánů a obcí, právnických a podnikajících fyzických osob v IZS	36
1.6. Smlouva mezi Českou republikou a Rakouskou republikou o vzájemné pomoci při katastrofách nebo velkých haváriích	37
1.7. Spolupráce mezi Jihomoravským, Jihočeským krajem, Vysočinou, Dolními Rakousy	38
1.8. Smlouva o rámcovém programu spolupráce mezi Jihočeským krajem a zemí Horní Rakousko	41
1.9. Regionální spolupráce	42
2. Cíle práce a hypotézy	43
3. Metodika	43
4. Výsledky	43
5. Diskuze	49
6. Závěr	50
7. Seznam použité literatury	53
8. Klíčová slova	57
9. Přílohy	58

ÚVOD A CÍL PRÁCE

Téma bakalářské práce „Krizové řízení v oblasti přeshraniční spolupráce v schengenském prostoru mezi Českou republikou a Rakouskou republikou“ jsem si zvolil z toho důvodu, že se po vstupu do schengenského prostoru otevírají možnosti spolupráce mezi oběma zeměmi. Za zmínku stojí nejenom cesta, která Českou republiku přivedla do Evropské unie, Schengenu, ale také krizové řízení v oblasti příhraniční spolupráce obou zemí.

Neočekávané mimořádné události mohou ohrozit zdraví člověka, jeho život, zdraví a život jeho příbuzných a blízkých, způsobit značné škody na jeho a cizím majetku.

Takovéto mimořádné události by se daly rozdělit do tří skupin. Do první skupiny lze zařadit průmyslové havárie, které představují značné riziko, ač se provádějí různé preventivní a ochranná opatření. Průmyslové havárie se mohou vyskytnout ve stacionárních zařízeních, ale též v mobilních, například železniční, silniční či vodní přepravě, kterou se přepravují nebezpečné látky. Druhou skupinu by tvořily různé živelné pohromy, se kterými se můžeme setkat čím dál častěji, což svědčí o skutečnosti, že toto riziko se poměrně zvyšuje. Do poslední, třetí skupiny lze zařadit terorismus, který se v poslední době velice rozmáhá a jeho cílem se stávají převážně civilní objekty. Následky jsou většinou tragické ať již na životech, nebo zdraví lidí, či na majetku.

Ochranou životů, zdraví a dalších hodnot, včetně majetkových, byl pověřen na podkladě ústavního zákona o bezpečnosti České republiky stát. Spolupráce na poli ochrany před mimořádnými událostmi v rámci Evropského společenství si klade za cíl lepší ochranu obyvatelstva, majetku a kulturního dědictví v případě velkých přírodních nebo uměle vyvolaných katastrof jak uvnitř, tak i vně Evropské unie. Role členských států Evropské unie na poli pomoci v oblasti civilní ochrany i mimo Evropskou unii neustále roste. Evropské instituce a členské státy si postupně vytvořily důvěru ve spolupráci a pomoci v oblasti civilní ochrany. Vzájemná spolupráce dovoluje sdílet zdroje a současně maximalizovat využití sil.

Cílem práce je seznámení s legislativní úpravou krizového řízení Evropské unie, Schengenského prostoru mezi Českou republikou a Rakouskem, provést vyhodnocení kritických míst při řešení mimořádných událostí na území obou států.

1. Současný stav

1.1. Schengenský systém - proces a vývoj schengenského systému (24.) (25.)

Pro schengenskou problematiku, resp. spolupráci v rámci tzv. Schengenských dohod, se vžilo označení "Schengen", které je rovněž často zmiňováno ve sdělovacích prostředcích. Jde o označení původní mezivládní spolupráce zejména v oblasti odstraňování kontrol na společných hranicích států Evropských společenství, která se rozvinula mimo rámec Smlouvy o založení Evropských společenství (Smlouva o založení ES) a Smlouvy o Evropské unii (Smlouva o EU).

Jedním z klíčových pojmů Smlouvy o založení ES je volný pohyb osob, od kterého se odvíjí další důležité aspekty realizace této smlouvy. Naplnění tohoto pojmu však bylo po dosti dlouhou dobu v jistém slova smyslu v ústraní, i když lze vysledovat postupné kroky v zavádění určitých elementů, jejichž základ byl poprvé zakotven v ustanovení o zrušení kontrol na vnitřních hranicích v Jednotném evropském aktu z roku 1986.

Vývoj v rámci Společenství a členských států v oblasti volného pohybu osob lze rozdělit do tří období charakterizovaných jako - období:

- I přípravné (do roku 1990),
- I konkurenční (do roku 1999),
- I sjednocování (po Amsterdamu).

V tzv. přípravném období do roku 1990 byly přijaty dvě Schengenské dohody a dále byl bezpečnostní deficit kompenzován v rámci tzv. evropské politické spolupráce a spolupráce v rámci tzv. skupiny TREVI.

Ve druhém období - konkurenčním - stál schengenský systém mimo struktury a systém Společenství. Lze konstatovat, že do Amsterdamu byl komunitární cíl volný pohyb osob realizován spíše mezivládními unijními prostředky (dualita vývoje). V této souvislosti se hovoří o tzv. "dvourychlostní Evropě" vzhledem k tomu, že Schengensem se zavádí nové struktury, které sice mají s dosavadními stejný cíl, ale aplikační či realizační metoda je jiná. Rovněž integrační aspekt Schengenu je zřetelně intenzivnější a

hlubší než většina integračních oblastí v rámci Společenství. Hovoříme zde o schengenské metodě na rozdíl od metody Společenství. Schengenská metoda totiž měla základ typicky mezinárodně právní na rozdíl od metody Společenství, která spočívá na komunitární (nadnárodní) bázi.

Po Amsterdamu nastává nová etapa, kterou lze označit jako období sjednocování. Zásadním právním instrumentem je zde Schengenský protokol o začlenění acquis Schengenu do rámce Evropské unie. Cenou za tento úspěch je ovšem uznání dosavadního stavu vztahů se Spojeným královstvím a Irskem, ale i "bolestivější" uznání výjimky pro Dánsko jako člena Schengenu, která vlastně představuje, že Dánsko zůstává členem Schengenu spíše politicky a nikoliv v plném právním významu.

Schengenským dohodám předcházely tzv. Saarbruckenské dohody sjednané mezi SRN a Francií v roce 1984, které reagovaly na protesty evropských řidičů vozidel pro dálkovou silniční přepravu proti velkým zdržením na společných hranicích obou států. Cílem tzv. Saarbruckenské dohody bylo postupné rušení kontrol na francouzsko-německých hranicích a zavedení volného pohybu osob mezi oběma státy.

Poté následovala jednání Francie a SRN o obdobných opatřeních se státy Beneluxu, která vyústila 14. června 1985 podpisem první Schengenské dohody o postupném odstraňování kontrol na společných hranicích. Dohodu podepsalo v lucemburském Schengenu pět států Evropských společenství - Belgie, Francie, Lucembursko, SRN a Nizozemsko. Jejím hlavním cílem bylo postupné odstraňování kontrol na společných hranicích. Dohoda byla uzavřena mimo smluvní rámec Evropských společenství a byla otevřena všem členským státům Společenství. Byla velmi obecná a nepodléhala ratifikaci. Členské státy se podle ní zavazovaly do 1. ledna 1990 zpracovat "akční program" pro její realizaci.

O pět let později 19. června 1990 sjednaly signatářské státy dohody z roku 1985 tzv. Schengenskou prováděcí úmluvu, která však již ratifikaci vyžadovala, a vstoupila po odkladech v platnost 26. března 1995. K úmluvě později přistoupily Itálie (1990), Španělsko a Portugalsko (1991), Řecko (1992) a Rakousko (1995). V prosinci 1996 k Schengenským dohodám přistoupily též členské státy Severské rady - Dánsko, Finsko a Švédsko. Norsko a Island - státy, které jsou taktéž členy Severské pasové

unie, avšak nikoli členy Evropské unie - podepsaly se schengenskými státy dohodu o přidružení. Tím získaly v podstatě stejná práva a povinnosti jako plnoprávné členské státy s výjimkou práva hlasovat o přijímaných opatřeních.

Schengenská prováděcí úmluva je obsáhlý dokument. Má 142 článků. Její součástí jsou Závěrečný akt a společná prohlášení. Prováděcí úmluva podrobně upravuje podmínky a garance pro vytvoření tzv. schengenského prostoru.

Prováděcí úmluva stanoví zejména pravidla pro překračování vnitřních a vnějších hranic zúčastněných členských států a řeší navazující problematiku vízovou a azylovou, dále policejní spolupráci včetně přeshraničního pronásledování a sledování pachatele a právní pomoc ve věcech trestních. Obsahuje ustanovení o fungování tzv. Schengenského informačního systému (SIS) včetně citlivé otázky ochrany osobních údajů.

Do schengenské spolupráce je tedy nyní zapojeno třináct členských států Evropské unie (s výjimkou Spojeného království a Irska), Norsko a Island mají statut přidružených zemí.

Členské státy Schengenských dohod reagovaly na myšlenku vytvořit "Evropu občanů" a v předstihu se připravovaly na jednotný vnitřní trh, jehož cílem bylo uvolnit pohyb osob, zboží, služeb a kapitálu mezi členskými státy Evropských společenství. Původní omezený schengenský systém měl sloužit jako určitá "laboratoř Evropy v oblasti volného pohybu osob". Bylo tím sledováno odstranění všech policejních a celních formalit u osob překračujících vnitřní hranice mezi zúčastněnými státy za paralelního přijetí série mechanismů a konkrétních opatření sledujících udržení nebo i zvyšování úrovně veřejné bezpečnosti v členských státech.

Vývoj schengenské spolupráce neprobíhal zcela bez problémů. Byl ovlivňován zvláště vývojem jednotného evropského vnitřního trhu. O realizačních těžkostech vypovídá fakt, že závazek zavést volný pohyb osob uvnitř jednotného vnitřního trhu byl několikrát oddálen.

V Evropských společenstvích se objevily problémy spojené s rozdílnou interpretací závazku zajistit volný pohyb osob. Spojené království a do určité míry též Irsko a Dánsko vykládaly volný pohyb osob přes vnitřní hranice tak, že se vztahuje pou-

ze na občany členských států Společenství a nikoliv na státní příslušníky třetích zemí, kteří mají trvalý pobyt na území členských států Společenství. Toto pojetí však odmítaly ostatní členské státy Společenství a též Evropská komise, které zastávaly názor, že svoboda pohybu se má aplikovat bez jakékoliv diskriminace na všechny osoby s legálním pobytem na území Společenství bez ohledu na jejich státní příslušnost.

V této věci se nepodařilo dosáhnout dohody, což se odrazilo na výsledném textu Amsterodamské smlouvy. Výrazem této skutečnosti je Protokol o použití určitých aspektů článku 14 Smlouvy o založení ES na Spojené království a Irsko. Podle tohoto Protokolu může Spojené království provádět na svých hranicích s jinými členskými státy kontrolu osob, které chtějí vstoupit na jeho území. Jinými slovy Spojené království a Irsko mohou kontrolovat, zda ti, kteří chtějí vstoupit na jejich území na základě práva Společenství, toto právo skutečně mají, a to především formou kontroly dokladů totožnosti. Pokud jde o státní příslušníky třetích zemí, kteří přicházejí z území členských států Unie, může Spojené království provádět jakékoliv kontroly, které považuje za nutné.

Nejdůležitější opatření v rámci schengenského prostoru zahrnují:

- I zrušení kontrol na společných (vnitřních) hranicích a jejich přesunutí na vnější hranice;
- I společné stanovení podmínek pro překračování vnějších hranic;
- I oddělené odbavování cestujících z schengenského prostoru na letištích a v přístavech a cestujících, kteří z tohoto prostoru nepocházejí;
- I harmonizaci podmínek pro vstup a udělování krátkodobých víz;
- I koordinaci mezi příslušnými orgány za účelem ostrahy vnějších hranic (styční důstojníci, sjednocení výcviku personálu);
- I stanovení úlohy při potírání nedovoleného přistěhovalectví;
- I povinné ohlašování státních příslušníků třetích zemí, kteří cestují z jednoho členského státu do druhého;
- I stanovení pravidel týkajících se příslušnosti pro žádosti o azyl (tzv. Dublinská úmluva);
- I zavedení práva a podmínek přeshraničního sledování a pronásledování osoby;

- I posílení spolupráce trestních soudních orgánů úpravou pružnější extradice a další spolupráce v trestněprávních věcech;
- I zřízení Schengenského informačního systému (SIS).

1.1.1. Schengenský systém po Amsterodamské smlouvě

Na mezivládní konferenci členských států Evropské unie (1996 - 1997) vyjádřily členské státy schengenského systému zájem na tom, aby jejich spolupráce byla začleněna do právního a institucionálního rámce Smlouvy o založení ES a Smlouvy o EU. V tomto směru bylo dosaženo shody, což našlo svůj výraz v Amsterodamské smlouvě, která začlenila schengenský systém do rámce Evropské unie. Přijetím Amsterodamské smlouvy nastala nová etapa rozvoje schengenského systému. Základním právním dokumentem pro tento proces je Protokol o začlenění schengenského *acquis* do rámce Evropské unie (tzv. Schengenský protokol).

Dosažený výsledek lze označit jako proces postupné komunitarizace schengenského systému. Začlenění schengenského *acquis* do rámce Evropské unie a zejména pak zařazení konkrétních důležitých politik do komunitárního rámce prvního pilíře bylo současně reakcí na stále sílící kritiku, že oblast justice a vnitřních věcí byla mimo kontrolu Evropského parlamentu a Evropského soudního dvora.

K celkové větší transparentnosti schengenské problematiky napomáhá, že dokumenty *acquis* Schengenu jsou nyní publikovány v Úředním věstníku ES. Pro státy, které jednají o přistoupení k Evropské unii, je důležité, že Schengenský protokol v článku 8 výslovně uvádí, že "při jednání o přijímání nových členských států do Evropské unie platí schengenský *acquis* a další opatření, která v jeho rámci učinily orgány, za *acquis*, které musí všichni kandidáti na přijetí převzít v plném rozsahu".

1.1.2. Schengenský protokol

Spolupráce mezi členskými státy v rámci schengenského systému se řídí podle Protokolu o začlenění schengenského *acquis* do rámce Evropské unie, který je připo-

jen k Amsterodamské smlouvě a má závazný charakter. Podle přílohy k tomuto Protokolu, tzv. *acquis Schengenu* zahrnuje kromě obou Schengenských dohod z let 1985 a 1990 rovněž protokoly a dohody o přistoupení k schengenskému systému a dále rozhodnutí a prohlášení schengenského Výkonného výboru ustaveného na základě Schengenské prováděcí úmluvy, jakož i další navazující sekundární akty, které byly přijaty orgány, na něž Výkonný výbor přenesl své rozhodovací pravomoci.

Schengenský protokol k Amsterodamské smlouvě stanoví, že to, co již bylo vytvořeno či schváleno v rámci schengenského systému, se nyní stane pro třináct signatářských států součástí práva, které vychází z citovaných Smluv o ES/EU. Spojené království a Irsko, které nejsou stranami Schengenských dohod, nejsou dosavadním platným právním i věcným rámcem Schengenu vázány, přičemž každý z těchto dvou států může přistoupit buď k části, nebo i ke všemu, co již bylo v rámci schengenského systému dosaženo. Oba státy se mohou účastnit přijímání jakéhokoliv nového návrhu dokumentu nebo opatření, které budou na schengenském *acquis* stavět, a to za podmínek stanovených v Protokolu.

Cílem schengenské spolupráce je podle Protokolu dále prohloubit evropskou integraci a zejména umožnit Evropské unii rychleji se rozvinout v "prostor svobody, bezpečnosti a práva". K tomuto účelu umožňuje Protokol využít rovněž ustanovení o užší spolupráci mezi některými členskými státy podle Smluv o ES/EU s tím, že tento postup má být aplikován pouze jako krajní možnost.

V praxi to znamená, že signatáři Schengenských dohod mohou mezi sebou navazovat užší spolupráci, přičemž se tato spolupráce uskutečňuje v institucionálním a právním rámci Evropské unie a při respektování příslušných ustanovení obou smluv.

Vzhledem k tomu, že ne všechny státy Evropské unie jsou zároveň členy Schengenu, představuje schengenský systém typickou diferencovanou integraci. Proto také ty části (materie) schengenského *acquis*, které byly přeneseny do komunitárního práva (hlava IV. Smlouvy o založení ES), neplatí pro Společenství jako takové, ale zavazuje pouze státy, které jsou členy Schengenu (s popsanou výjimkou pro Dánsko). Schengenské dohody jsou přístupné kterémukoliv z členských států Evropské unie,

přičemž nezávisle na přístupu k nim využívají výhody plynoucí z těchto dohod rovněž občané všech členských států Unie.

I přes některé problémy při spolupráci v rámci Schengenu vyjádřily členské státy Evropské unie v Amsterodamské smlouvě zájem na tom, aby se jejich spolupráce dostala do právního a institucionálního rámce Smluv o ES/EU a byla tak posunuta na kvalitativně vyšší stupeň. Tento výsledek zapracovaný do Amsterodamské smlouvy lze interpretovat jako faktický odraz objektivně se prosazujících tendencí směrem k postupné komunitarizaci celého schengenského systému. Začlenění schengenského *acquis* do rámce Evropské unie a zejména pak zařazení konkrétních důležitých politik do (komunitárního) rámce Společenství představuje současně určitou reakci na stále sílící kritiku, že oblasti justice a vnitřních věcí byly nedostatečně transparentní a pod kontrolou.

Schengen vlastně představuje právní instrument zakotvující hlavně volný pohyb osob na území Schengenu, který do této doby nebyl náležitě a hmatatelněji právně ošetřen. Schengenský systém tak posloužil jako model pro celou oblast Společenství s tím, že kontroly osob na vnitřních hranicích byly postupně rušeny a těžiště přesouváno na kontroly vnějších hranic jako záležitost společného zájmu.

Aplikace schengenského *acquis* je možná pouze v míře slučitelné s právem Společenství a právem Evropské unie. Schengenské *acquis*, včetně rozhodnutí jeho Výkonného výboru, se stalo pro signatářské státy od vstupu Amsterodamské smlouvy v platnost součástí Smluv o ES/EU, přičemž funkci schengenského Výkonného výboru převzala Rada.

V souladu se Schengenským protokolem Rada jednomyslně určila právní základ všech dokumentů (ustanovení, rozhodnutí a dalších aktů), které tvoří schengenské *acquis*. Za tímto účelem byla vydána dvě rozhodnutí Rady z 20. května 1999.

Jedná se o otázku, kam zařadit ve struktuře evropského práva jednotlivá ustanovení a dokumenty schengenského *acquis*. Jde o to určit, zda se příslušná část tohoto *acquis* stane součástí komunitárního práva Společenství, nebo zda bude součástí Smlouvy o EU, a tudíž bude patřit do oblasti mezivládní spolupráce v rámci třetího pilíře.

Pokud jde o zařazení *acquis* Schengenu do rámce Evropské unie, lze vysledovat prosazenou myšlenku, že určité nazrálé politiky je vhodné začlenit nebo postupně začleňovat v přechodném období do rámce komunitárního (prvního pilíře), neboť jiný přístup - "unijní" - by vlastně znamenal faktické promarnění toho, co bylo investováno do schengenského procesu, a to nejen z hlediska právního, ale i věcného. Tento přístup je zřetelný i z citovaného rozhodnutí Rady ohledně určení právního základu schengenského *acquis* již z toho důvodu, že začlenění dokumentů a ustanovení Schengenu do pouhého unijního rámce má spíše podpůrný charakter.

Na základě určení právního charakteru jednotlivých dokumentů a ustanovení bude Evropský soudní dvůr vykonávat své pravomoci v souladu s příslušnými ustanoveními Smluv o ES/EU. Evropský soudní dvůr však nemá žádné pravomoci ve vztahu k opatřením nebo rozhodnutím, která se týkají udržování veřejného pořádku a zajišťování vnitřní bezpečnosti členského státu.

V návaznosti na určení právního základu schengenského *acquis* má Dánsko, jakožto signatář Schengenských dohod, výjimku v tom, že pokud uplatní námitky proti začlenění kterékoliv části schengenského *acquis* do komunitárního práva (nové hlavy IV. Smlouvy o založení ES), budou ve vztahu k Dánsku tato ustanovení a dokumenty považovány za nástroje hlavy VI. Smlouvy o EU a budou mít tudíž pouze mezinárodněprávní základ. Nedotčeny touto výjimkou však zůstávají akty a dokumenty již zařazené do oblasti třetího pilíře.

V případě Dánska se jedná o právo volby neúčastnit se plné spolupráce v rámci nové hlavy IV. Smlouvy o založení ES, přičemž ostatní práva a povinnosti Dánska ve vztahu k ostatním dvanácti státům Schengenské skupiny zůstávají nedotčeny. Dánsku je tak udělena obdobná výjimka jako Spojenému království a Irsku týkající se hlavy IV. Smlouvy o založení ES a opatření přijatých podle ní s tím rozdílem, že Dánsko musí respektovat *acquis* Schengenu, k němuž již přistoupilo.

Spojené království a Irsko, které nejsou vázány schengenským *acquis*, mohou kdykoliv požádat, aby se na ně vztahovala některá nebo veškerá ustanovení schengenského *acquis*. O takové žádosti rozhoduje jednomyslně Rada a zástupce státu, který žádost podává. Toto pravidlo platí jak v případech žádosti, jež se týkají jak ustanovení

či dokumentů začleněných do prvního pilíře, tak i nástrojů začleněných do pilíře třetího.

Spojenému království a Irsku se poskytuje "rozumná doba", v níž mají sdělit předsedovi Rady, že se chtějí účastnit některého z návrhů na spolupráci na daném úseku.

1.1.3. *Dublinská úmluva*

V souvislosti s rozhodnutím vytvořit trh bez vnitřních hranic mezi státy Evropských společenství se dostala do popředí citlivá otázka udělování azylu v jednotlivých členských státech. K tomuto účelu uzavřely členské státy 15. června 1990 v Dublinu Úmluvu určující stát odpovědný za posouzení žádosti o azyl podané v jednom z členských států Evropských společenství, tzv. Dublinskou úmluvu.

Úmluva vstoupila v platnost 1. září 1997 a nahradila do té doby platná ustanovení Schengenské prováděcí úmluvy, která se týkala azylu. Po vstupu Amsterodamské smlouvy v platnost spadají otázky azylu pod první pilíř Evropské unie a budou tudíž upravovány standardními právními nástroji komunitárního práva.

Dublinská úmluva vychází z potřeby sjednotit postupy při posuzování žádosti o azyl. Má zaručit každému žadateli o azyl, že nebude dlouho ponechán v nejistotě, pokud jde o výsledek řízení, a že nebude postupně vrácen z jednoho členského státu Unie do druhého, aniž by některý z těchto států uznal svoji kompetenci k posouzení žádosti o azyl. Tímto je rovněž sledováno vyloučení možnosti vícenásobného podání žádostí o azyl v dalších členských státech.

Dublinská úmluva vychází ze zásady, že odpovědnost za posouzení žádosti o azyl přísluší tomu členskému státu, který je zodpovědný za kontrolu vstupu cizince na území členských států.

1.1.4. Specifika flexibility v rámci Schengenu

Nový institut užší spolupráce, tzv. flexibilita, se přímo nevztahuje na Protokol o začlenění schengenského *acquis* do rámce Evropské unie. V daném případě je nutno od obecné flexibility stanovené v Amsterodamské smlouvě odlišovat flexibilitu v konkrétní oblasti nazývanou též diferencovanou nebo sektorovou integrací, kterou je právě Schengen.

Tato zvláštní forma užší spolupráce v rámci Schengenu se po Amsterodamu řídí speciální úpravou obsaženou v Schengenském protokolu s tím, že k dosahování cílů Schengenu umožňuje Protokol využít rovněž v rámci Schengenu ustanovení o užší spolupráci podle Smluv o ES/EU. Rovněž v tomto případě však má být tento postup aplikován jako poslední možnost (*ultima ratio*).

Jinými slovy signatáři Schengenských dohod mohou tedy mezi sebou navázat užší spolupráci v rámci těchto dohod a navazujících dokumentů *acquis* Schengenu, přičemž se tato spolupráce uskutečňuje v institucionálním a právním rámci Evropské unie a při respektování příslušných ustanovení obou smluv.

V souvislosti se shora uvedeným lze vyjádřit názor, že jelikož právní akty přijaté podle ustanovení o užší spolupráci se nestanou formálně součástí *acquis* communautaire, povede to k vytvoření různých skupin legislativních aktů odrážejících rovněž dělení podle práva ES a práva EU a v neposlední řadě i problémy u právních aktů vztahujících se na členy Schengenu nebo na státy Evropské unie, které členy Schengenu nejsou. Tento stav může v sobě reálně obsahovat potencionální náboj možných konfliktů mezi právními akty standardními a právními akty přijatými v rámci flexibility.

Je třeba rovněž uvést, že samotný akt přistoupení k Schengenským dohodám neznamena automatickou účinnost Schengenské prováděcí úmluvy na území nového člena ve smyslu zrušení veškerých hraničních kontrol na sousedících vnitřních hranicích. Příkladem mohou být Itálie, Řecko a Portugalsko, u nichž byla účinnost Schengenu odložena a podmíněna vytvořením takových podmínek a přijetím takových opat-

ření (právní, organizační, technické, věcné), které budou spolehlivě plnit funkci a cíle stanovené Schengenem.

Mezi tyto předpoklady pro plné a účinné uvedení Schengenských dohod v život patří zvláště:

- I zajištění důsledných a účinných kontrol na vnějších hranicích,
- I zřízení a efektivní fungování Schengenského informačního systému (SIS),
- I zabezpečení plnění závazků na úseku drog,
- I zavedení jednotného Schengenského víza a navazujících opatření zvláště na letištech,
- I zajištění možnosti účinného potírání kriminálních aktivit, včetně možnosti přeshraničního sledování a pronásledování pachatele,
- I zajištění v právním i věcném slova smyslu plnění závazků na ochranu osobních údajů,
- I zajištění podmínek pro zjednodušení vzájemné právní pomoci ve věcech trestních, včetně extradice.

Tyto a další podmínky je nezbytné mít na zřeteli rovněž ze strany přidružených zemí, které jsou povinny ke dni vstupu do Evropské unie zabezpečit aplikaci schengenského *acquis*, včetně přípravy řádných podmínek na ochranu vnější hranice Společenství.

1.2. Legislativa Evropské unie ve vztahu ke krizovému plánování (31.)

Spolupráce na poli civilní ochrany v rámci Evropského společenství si klade za cíl lepší ochranu obyvatelstva, majetku a kulturního dědictví v případě velkých přírodních nebo uměle vyvolaných katastrof jak uvnitř, tak i vně Evropské unie.

Role členských států Evropské unie na poli pomoci v oblasti civilní ochrany i mimo EU neustále roste, dokladem toho jsou i nedávné katastrofy jako tsunami v jižní Asii (2004), hurikány v USA (2005) nebo zemětřesení v Pákistánu (2005). Evropské instituce a členské státy si postupně vytvořily důvěru ve spolupráci a pomoci v oblasti

civilní ochrany. Vzájemná spolupráce dovoluje sdílet zdroje a současně maximalizovat využití sil.

Velmi důležitým bylo rozhodnutí Rady ze dne 8. července 1991 o zlepšení vzájemné pomoci mezi členskými státy v případě přírodních nebo technologických katastrof (Úřední věstník C 198, 27. 7. 1991).

Ve svém sdělení ze dne 11. června 2002 (COM (2002) 302 final) Evropská komise informovala o pokroku dosaženém v připravenosti na katastrofy, zejména o vytvoření vzájemného konzultačního mechanismu, který slouží k vyrovnání se s jakoukoliv krizí, včetně hrozeb tzv. bioterorismu. Dále byl vytvořen task force složený ze zástupců Evropské komise a farmaceutického průmyslu, který sestavil přehled o dostupnosti a kapacitách produkce, zásob a distribuce sér, vakcín a antibiotik, které by bylo možno eventuálně využít v případě bakteriologického útoku.

Dalším opatřením, která mají posílit spolupráci v oblasti civilní ochrany, se věnuje také sdělení Komise ze dne 25. března 2004 (COM (2004) 200 final).

1.2.1. Přehled legislativy Evropské unie v oblasti krizového řízení a plánování a stručná charakteristiky základních legislativních úprav

Současný legislativní rámec Evropské unie v oblasti civilní ochrany, krizového řízení a plánování je tvořen třemi základními dokumenty:

- I rozhodnutí Rady ze dne 23. října 2001 o vytvoření mechanismu Společenství na podporu zesílené spolupráce při asistenčních zásazích v oblasti civilní ochrany (2001/792/ES, Euratom),
- I rozhodnutí Komise ze dne 29. prosince 2003, kterým se stanoví prováděcí pravidla k rozhodnutí Rady 2001/792/ES, Euratom (2004/277/ES/Euratom),
- I rozhodnutí Rady ze dne 9. prosince 1999, kterým o vytvoření Akčního plánu Společenství v oblasti civilní ochrany (1999/847/EC).

1.2.1.1. Rozhodnutí Rady 2001/792/ES, Euratom (17.)

Rozhodnutím Rady 2001/792/ES, Euratom byl vytvořen mechanismus Společenství na podporu zesílené spolupráce mezi Společenstvím a členskými státy při asistenčních zásazích v oblasti civilní ochrany v případě výskytu závažných mimořádných událostí nebo bezprostředního nebezpečí jejich výskytu, které vyžadují přijetí opatření okamžité reakce.

Účelem mechanismu je pomoci zajistit lepší ochranu především osob, ale také životního prostředí a majetku, včetně kulturního dědictví, v případě výskytu závažných mimořádných událostí, např. přírodních, technologických, radiologických nebo ekologických havárií uvnitř nebo vně Společenství, včetně námořních havárií způsobujících znečištění vod.

Obecným cílem mechanismu je poskytovat na základě žádosti podporu při výskytu mimořádných událostí a napomáhat lepší koordinaci asistenčního zásahu prováděného členskými státy a Společenstvím.

Mechanismus zahrnuje řadu prvků a opatření:

- I získání přehledu o zásahových týmech a další intervenční podpoře využitelných v členských státech k asistenčnímu zásahu v případě výskytu mimořádné události,
- I vypracování a provádění výcvikového programu pro zásahové týmy a pomocný zásahový personál a pro experty z posuzovacích nebo koordinačních týmů,
- I workshopy, semináře a pilotní projekty k nejdůležitějším aspektům zásahu,
- I sestavování a vysílání posuzovacích nebo koordinačních týmů,
- I zřízení a řízení monitorovacího a informačního střediska,
- I vytvoření a řízení společného komunikačního a informačního systému pro případ výskytu mimořádné události,
- I další podpůrná opatření.

1.2.1.2. Rozhodnutí Komise 2004/277/ES, Euratom (18.)

Rozhodnutím Komise 2004/277/ES, Euratom se stanoví prováděcí pravidla k rozhodnutí Rady 2001/792/ES, Euratom. Rozhodnutí zejména stanoví pravidla týkající se:

- informací o příslušných zdrojích dostupných k asistenčním zásahům civilní ochrany,
- zřízení monitorovacího a informačního střediska,
- zřízení společného komunikačního a informačního systému pro případy mimořádných událostí (CECIS),
- hodnocení a koordinace týmů, včetně kritérií pro výběr znalců,
- vytvoření školicího programu,
- zásahů uvnitř i vně Společenství.

1.2.1.3. Rozhodnutí Rady 1999/847/EC (19.)

Třetím základním právním aktem v oblasti civilní ochrany je rozhodnutí Rady 1999/847/EC o vytvoření Akčního plánu Společenství v oblasti civilní ochrany. Na tento původní Akční plán (1998 – 1999) navazoval Druhý akční plán (2000 – 2004), který byl následně rozhodnutím Rady prodloužen až do roku 2006. Akční plán je určen k podpoře aktivit členských států EU k provádění implementačních opatření na národní, regionální a lokální úrovni k zajištění ochrany osob, majetku a životního prostředí v případě přírodních nebo technologických katastrof. Dalším záměrem Akčního plánu je usnadnit vzájemnou spolupráci, pomoc a výměnu zkušeností mezi členskými státy.

1.2.1.4. Sdělení Komise „Posilování kapacit Evropské unie v oblasti civilní ochrany“ (COM(2004)200) (20.)

V tomto sdělení se Komise věnuje hodnocení kapacit pro zásahy v oblasti civilní ochrany a navrhuje některá další opatření pro zlepšení situace. Těmito opatřeními jsou

například tato:

- odstraňování „informačních mezer“ tím, že budou definovány typy krizových situací a odpovídající typy kapacit personálu a vybavení
- rozšiřování vzdělávání se zaměřením na interoperabilitu a společná cvičení,
- zlepšování komunikace a koordinace,
- finanční zajištění.

1.2.2. Přehled dalších předpisů dotýkajících se spolupráce v oblasti civilní ochrany v rámci evropských společenství

- Usnesení Rady a představitelů vlád členských států ze dne 25. června 1987 o zavedení spolupráci v oblasti civilní ochrany v rámci Společenství (Úřední věstník C 176/1987),
- Usnesení Rady a představitelů vlád členských států ze dne 13. února 1989 o novém vývoji ve spolupráci v oblasti civilní ochrany v rámci Společenství (Úřední věstník C 44/1989),
- Usnesení Rady a představitelů vlád členských států ze dne 23. listopadu 1990 o spolupráci v oblasti civilní ochrany v rámci Společenství (Úřední věstník C 315/1990),
- Usnesení Rady a představitelů vlád členských států ze dne 23. listopadu 1990 o zlepšení vzájemné pomoci mezi členskými státy v případě přírodní nebo uměle vyvolané katastrofy (Úřední věstník C 315/1990),
- Usnesení Rady a představitelů vlád členských států ze dne 8. července 1991 o zlepšení vzájemné pomoci mezi členskými státy v případě přírodní nebo technologické katastrofy (Úřední věstník C 198/1991),
- Rozhodnutí Rady ze dne 29. července 1991 o zavedení jednotného evropského čísla tísňového volání (Úřední věstník L 217/1991),
- Usnesení Rady a představitelů vlád členských států ze dne 31. října 1994 o posílení spolupráce v oblasti civilní ochrany v rámci Společenství (Úřední věstník C 313/1994),

- Usnesení Rady a představitelů vlád členských států ze dne 9. prosince 1999 o spolupráci s kandidátskými zeměmi střední a východní Evropy a Kypru v oblasti civilní ochrany (Úřední věstník C 373/1999).

1.3. Postup členského státu v případě mimořádné události (31.)

V případě výskytu mimořádné události se členský stát obrací se žádostí o poskytnutí pomoci na ostatní členské státy buď prostřednictvím monitorovacího a informačního střediska, nebo přímo.

Členský stát, jemuž je určena žádost o poskytnutí pomoci, určí, zda je schopen požadovanou pomoc poskytnout. Informaci postupuje žadatelskému státu buď přímo, nebo prostřednictvím monitorovacího a informačního střediska. V případě vyhovění žádosti o pomoc uvede rozsah a podmínky pomoci, kterou je schopen poskytnout.

Za asistenční zásahy je odpovědný žadatelský členský stát, stanoví obecné zásady a v případě potřeby též vymezí hranice pro plnění úkolů svěřených zásahovým týmům. Žadatelský stát může požádat zásahové týmy, aby řídily zásah jeho jménem. Posuzovací nebo koordinační tým by měl napomáhat koordinaci činnosti jednotlivých zásahových týmů a v případě potřeby také udržovat spojení s příslušnými orgány žadatelského členského státu.

1.4. Rakousko – všeobecné údaje o zemi (3.)

Rakousko je spolkový stát v čele s prezidentem, který je volen obyvatelstvem na 6 let. Jeho funkce je především reprezentační a arbitrážní. Zákonodárným orgánem je dvoukomorový parlament - Spolkové shromáždění, který se skládá z Národní rady a Spolkové rady. Národní rada má 183 poslanců volených na čtyři roky ve všeobecných přímých volbách podle poměrného zastoupení. Spolková rada má 64 poslanců a jejími členy jsou zástupci zemských parlamentů volených úměrně k počtu obyvatel dané země.

Z hlediska správního se Rakousko skládá z devíti spolkových zemí včetně Vídně, které mají svoje vlastní zákonodárství, parlament a vládu. Zemské parlamenty jsou voleny jednou za 4 - 6 let ve všeobecných volbách. Spolkové země se dále člení na obce.

1.4.1. Stanovení bezpečnostně-politických rizik

Ohrožení rozsáhlými rozšiřitelnými vojenskými střetnutími je hodnoceno v současné době jako velmi malé, ale nelze je pro budoucnost úplně vyloučit. Rakousko tuto skutečnost vnímá a systematicky se připravuje na tato nevojenská nebezpečí:

- přírodní katastrofy (především povodně, laviny, sesuvy půdy),
- narušení životního prostředí lidskou činností (jaderné katastrofy, nehody s únikem chemikálií),
- organizovaná kriminalita,
- terorismus a extremismus všeho druhu,
- obchod s drogami
- proliferace zbraní hromadného ničení,
- důsledky vnitřních konfliktů v oblasti Balkánu.

1.4.2. Struktura ochrany obyvatelstva a její začlenění do celkové obrany

Ochrana obyvatelstva v Rakousku je systém pro pomoc, ochranu a preventivní opatření při každodenních událostech, katastrofách a v případě války. Její oficiální název je civilní ochrana.

Schéma ochrany obyvatelstva

druh události	každodenní událost	katastrofy a nouzové situace	ozbrojený konflikt
kompetence	spolkové země: ochrana proti katastrofám		stát: koordinace, nadregionální katastrofy, válečný stav
oblasti činnosti	civilní ochrana :	obsáhlá ochrana katastrofám	proti
	příprava cestou opatření organizací,	úřadů určených k nasazení	sebeochrana
záchranné subjekty	záchranné	požárníci organizace	
		armáda	

Civilní ochrana je ochrana obyvatelstva realizovaná opatřeními:

- úřadů - příprava legislativy, mezinárodní spolupráce, varování a informování obyvatelstva, koordinace zásahových sil,
- zásahových organizací - jejich spolupráce, vybavení a motivace dobrovolných pomocných sil prostředků,
- privátního sektoru - zvláštní pozornost a důraz na informování a vzdělávání obyvatelstva v rámci sebeochrany a vzájemné sousedské pomoci

Oblast vlastní civilní ochrany zahrnuje:

- opatření k nasazení,
- sebeochranu,
- varování a vyrozumění,
- výstavbu úkrytů,
- zdravotnická opatření,
- veterinární opatření,
- ochranu proti záření.

Podle spolkové ústavy je civilní obrana vedle vojenské obrany, hospodářské obrany a ideologické obrany součástí celkové obrany spolkového státu.

1.4.3. Řídící struktury

Na úrovni spolkového státu je kompetentním orgánem pro civilní ochranu Spolkové ministerstvo vnitra, sekce II, odbor II/4, pokud příslušná oblast civilní ochrany nespadá pod jiné spolkové ministerstvo, např. zdravotnictví, hospodářství atd.

Odbor II/4 se člení celkem na 4 referáty s touto náplní:

- referát II/4/a - vzdušná policie,
- referát II/4/b - záležitosti civilní ochrany a ochrany před katastrofami ve vztahu k zahraničí,
- referát II/4/c - civilní ochrana, státní management ochrany před krizemi a katastrofami,
- referát II/4/d - opatření související s varováním a vyrozuměním, Spolková varovací centrála.

Důležitým prvkem ochrany proti katastrofám je Státní krizový management v Úřadu spolkového kancléře, který představuje spojkou mezi veřejnou správou a nositeli politických rozhodnutí a podporuje spolkovou vládu při vlastním procesu přijetí rozhodnutí. Jeho jádrem je koordinační výbor, v němž je zastoupen Úřad spolkového kancléře, jednotlivá ministerstva, spolkové země, rakouský rozhlas a televize (ÖRF), rakouská tisková agentura, spolková hospodářská komora, pracovní komora a prezidium konference zemských hospodářských komor. Jeho nejdůležitější prvek je informační centrála, v níž se koordinují veřejné práce a veškerá činnost při nadregionálních a mezinárodních krizích a katastrof. Pro obyvatelstvo se zřizuje informační centrum, které v případě potřeby disponuje více než 30 pracovníky v nepřetržitém provozu určenými pro dotazy veřejnosti.

Další institucí je Spolková varovací centrála při Spolkovém ministerstvu vnitra, která je v bezprostředním spojení s operačním střediskem Generálního ředitelství veřejné bezpečnosti a ve stálém kontaktu se zemskými varovacími centrály, všemi kompetentními místy na spolkové a zemské úrovni, pomocnými organizacemi, jakou jsou požárníci, Červený kříž atd. Má úkoly v rámci státu a zeměmi společně provozovaného varovacího a vyrozumívacího systému, nadregionální a mezinárodní pomoci při kata-

strofách. V případě katastrofy je centrálním informačním střediskem a pracuje na základě bilaterálních a multilaterálních dohod o pomoci při katastrofách a ochraně proti ionizujícímu záření a dále jako kontaktní místo pro hlášení o nehodách, haváriích a eventuálně o událostech, které mohou vzbuzovat u obyvatel obavy. Je v úzkém kontaktu s nepřetržitou službou v oddělení ochrany proti záření Spolkového ministerstva zdravotnictví a se službou Státního krizového managementu v Úřadu spolkového kancléře. Plní také funkci řídicího místa pro leteckou policii a vrtulníkovou záchrannou službu.

Samotná ochrana proti katastrofám včetně dislokace požárníků a záchranných jednotek je v kompetenci jednotlivých spolkových zemí.

1.4.4. Organizace

a) Požárníci

Zřizovateli požárníků jsou obce a podle spolkového ústavního zákona spadají do kompetence spolkových zemí. Ve své činnosti se řídí příslušnými zemskými zákony.

Celkem je na území Rakouska připraveno k činnosti asi kolem 250 tisíc požárníků, z nichž převážnou většinu tvoří dobrovolníci. Pouze v 6-ti největších městech a v některých velkých podnicích jsou profesionální požární sbory. Požárníci jsou sdruženi do 9-ti zemských požárních svazů a jejich zastřešující organizací je Rakouský spolkový požární svaz. Prostřednictvím tohoto svazu stát sjednocuje organizaci, vzdělávání, protipožární techniku, výstroj atd. Financování požárníků je poměrně složité, vícezdrojové a jeho základem je tzv. požární šilink (eurocent), kdo a kdy je povinen ho platit určují zákonné předpisy.

Kompetence požárníků jsou poměrně široké a mezi ně patří:

- požární prevence a represe,
- poskytování technické pomoci při nehodách osob, zvířat a v dalších nouzových situacích,
- poskytování pomoci při přírodních neštěstích, technických poruchách a při škodách na životním prostředí,
- poskytování pomoci při nehodách s nebezpečnými látkami,

- spolupráce v rámci civilní ochrany.

Pro případy rozsáhlejších přírodních a antropogenních katastrof disponují požárníci zvláštní hasicí a záchrannou službou (tzv. FuB-slужba, která je určena především k nasazení mimo vlastní správní okres.

b) Záchranné organizace - Rakouský Červený kříž

Rakouský Červený kříž je na rozdíl od mnoha ostatních zemí rozhodující prvo-plánovou složkou záchranné zdravotnické pomoci při každodenních událostech a při katastrofách a nouzových situacích. Je hlavním nositelem záchranných služeb a transportu pacientů.

Jeho základní organizační jednotkou je přes 1,1 tisíc místních stanic, ve kterých pracuje asi 45 tisíc osob, převážně dobrovolníků doplňovaných osobami ve výkonu civilní služby. Místní stanice jsou sdruženy do 114 okresních svazů a ty dále do 9-ti zemských svazů.

K hlavním úkolům Rakouského Červeného kříže patří:

- záchrana zdravotnická a rychlá lékařská pomoc,
- zdravotnické a sociální služby,
- prevence katastrof,
- pomoc při katastrofách,
- pomoc při rozvoji (především v zahraničí).

Na území Rakouska je přes 400 jeho služeben nepřetržitě obsazených a žádné místo není ve větší vzdálenosti než 8 km od tzv. nouzové přijímací stanice. K dispozici je asi 1,7 tisíc záchranných vozidel a také personál pro leteckou záchrannou službu.

Pro případ velkých přírodních a antropogenních katastrof má Rakouský Červený kříž k dispozici vlastní tzv. pomocnou službu pro katastrofy, kterou lze nasadit i v zahraničí. Jejimi hlavními úkoly jsou záchrana osob, odsun zraněných a včasné zásobování. K tomuto účelu jsou ve všech spolkových zemích sklady materiálu (léky, polní lůžka, přikrývky a cely).

c) Ostatní záchranné organizace

Mezi další záchranné organizace patří především:

- Pracovní samaritánský svaz,

- Johanitánská úrazová pomoc,
- Maltézská nemocniční služba.

Jejich hlavními úkoly jsou:

- záchranná zdravotnická pomoc,
- rychlá lékařská pomoc,
- transport pacientů,
- sociální služby,
- ochrana proti katastrofám.

V těchto záchranných organizacích pracují profesionálové i dobrovolníci. Pracovní samaritánský svaz je svými asi 50 záchrannými středisky na celém území státu po Rakouském Červeném kříži druhou nejdůležitější prvoplánovou záchrannou organizací.

1.4.5. Model služby

V Rakousku převažuje výrazně dobrovolnost a to především u požárníků (více než 95 %) a také u záchranných organizací, kde tvoří dobrovolníci většinu a profesionálové menšinu.

V rámci náhradní vojenské služby (civilní služba) je ročně asi 3 tisíce osob činných v oblasti civilní ochrany a v záchrannářství. Délka civilní služby trvá, bez ohledu na to v jaké oblasti je vykonávána, 12 měsíců.

Jedná se tedy o kombinovaný model služby s naprostou převahou prvku dobrovolnosti, malým podílem profesionálů a s velmi malým podílem povinné služby (civilní služba).

1.4.6. Legislativa

Právní podklady ochrany obyvatelstva vycházejí z čl. 9a, odst. 2 spolkové ústavy, kde je uvedeno, že k všeobecné zemské obraně náleží vojenská, duchovní (ideologická), civilní a hospodářská zemská obrana. Podrobnosti jsou podle odst. 3 tohoto článku upraveny příslušnými zákony.

Spolkový zákon týkající se civilní ochrany v Rakousku neexistuje a výchozím dokumentem pro plnění úkolů na tomto úseku na spolkové úrovni je vládní prohlášení o nové koncepci civilní ochrany z roku 1987. Činnost civilní ochrany se dále opírá zejména o oblasti nasazení v případě velkých havárií a katastrof a v oblasti preventivních opatření k ochraně obyvatelstva o příslušné zemské zákony, týkající se pomoci při katastrofách, požární ochrany a záchranné služby. Tyto zákony upravují nasazení pomocných organizací, stanovují jednotné řízení jejich nasazení a obsahují ustanovení k poskytování pomoci.

K tomu přistupují četné související zákony a to jak na zemské, tak i na spolkové úrovni, týkající se ochrany proti ionizujícímu záření, vodního práva, policie, atd., které v souhrnu poskytují poměrně pevný rámec pro funkci ochrany obyvatelstva, i když tlaky na přijetí komplexního zákona na spolkové úrovni čas od času sílí.

Rovněž legislativa, týkající se budování ochranné infrastruktury, je výhradně záležitostí spolkových zemí, a proto požadavky na ukrytí obyvatelstva se v jednotlivých spolkových zemích dost podstatně liší.

1.4.7. Bezpečnostní akademie (4.)

Bezpečnostní akademie je vzdělávací a výzkumné zařízení pro zaměstnance v rámci bezpečností exekutivy a také pro ostatní zaměstnance Spolkového ministerstva vnitra a Spolkového azylového úřadu. Je dislokována ve Vídni a její součástí je Vzdělávací středisko jako nadřízený úřad všech středisek v rámci bezpečností exekutivy a objekt Spolkové školy civilní ochrany.

Akademie se organizačně člení na šest rozhodujících útvarů:

- Institut vědy a výzkumu,
- Psychologická služba,
- Středisko pro další vzdělávání,
- Středisko pro základní vzdělávání,
- Středisko pro mezinárodní záležitosti,
- Středisko pro přípravu médií.

Řediteli Akademie jsou přímo podřízeny kancelář ředitele, personální záležitost, rozpočet, kontrola, organizace a infrastruktura, účetnictví, vnitřní správa a po odborné linii také vzdělávací střediska ve spolkových zemích.

K základním úkolům školy civilní ochrany patří:

- organizace a provádění základního vzdělávání v oblasti detekce a měření ionizujícího záření,
- organizace a provádění dalšího vzdělávání v oblasti detekce a měření ionizujícího záření,
- plánování vzdělávání řídicích pracovníků zásahových organizací v rámci konceptů krizového managementu, civilní ochrany a ochrany proti katastrofám.

Obvyklá vzdělávací zařízení jsou také na úrovni jednotlivých zemí a to obvykle jako společné školy požární a civilní ochrany. K jejich hlavním úkolům v oblasti civilní ochrany patří organizování odborných kurzů pro příslušníky zásahových jednotek.

Bezpečnostní informační střediska jsou vybudována v současné době u cca 2/3 z celkového počtu asi 3 tisíc obcí a cílem je, aby každá obec měla vlastní středisko. Tato střediska, jejichž objekty jsou většinou v majetku obcí, jsou poradní a informační místa pro jejich obyvatele.

Se středisky spolupracuje řada subjektů, z nichž nejvýznamnější jsou Spolkové ministerstvo vnitra, Svaz (Österreichischer Zivilschuttrverband - OZVS), požárníci, Rakouský červený kříž, Rakouská horská služba, Poradní služba kriminální policie, Institut „Bezpečný život“, Všeobecná úrazová pojišťovna a Rakouská lékárnická komora.

Mezi hlavní úkoly středisek patří:

- informační činnost v oblasti ochrany a sebeochrany,
- provádění přednášek, kurzů a cvičení v místních podmínkách,
- informace a poradenství v otázkách sebeochrany,
- podpora sousedské pomoci.

K nejdůležitějším tématům patří:

- varování a vyrozumění,
- ochrana proti záření,
- poradenství pro domácnost,

- kolektivní ochrana,
- rodinný „krizový management“,
- okamžitá, život zachraňující opatření,
- preventivní požární opatření,
- prevence v boji s kriminalitou.

1.5. Legislativa integrovaného záchranného systému v České republice (35.)

Integrovaný záchranný systém (dále jen IZS) je určen pro koordinaci záchranných a likvidačních prací v případě, že si mimořádná událost vyžádá nasazení sil a prostředků řady subjektů, např. hasičů, policie, zdravotnické záchranné služby, sdružení občanů (tzv. složek IZS), případně je nutno koordinovat záchranné a likvidační práce z úrovně ministerstva vnitra, krajů nebo starostou obce.

Integrovaný záchranný systém není organizace, ale systém, systém s nástroji spolupráce a modelovými postupy součinnosti. Jde o to, aby se promyšlenou a plánovanou kooperací zabezpečilo, aby veškeré možné zdroje a kompetence, které jsou potřebné při záchranných a likvidačních pracích, byly použity. Má tedy univerzální poslání a vznikl z potřeby společného postupu při přípravě na mimořádné události různého druhu. Použije se při přípravě na vznik mimořádné události a při potřebě provádět současně záchranné a likvidační práce dvěma nebo více složkami IZS. Je určen pro koordinaci záchranných a likvidačních prací při mimořádné události, včetně havárií a živelních pohrom.

Základním aspektem IZS je skutečnost, že složka IZS neztrácí svojí účastí v něm svoji právní subjektivitu ani princip dosavadního samostatného financování.

Záchrannými pracemi se rozumí činnost k odvrácení nebo omezení bezprostředního působení rizik, zejména ve vztahu k ohrožení života, zdraví, majetku nebo životního prostředí a vedoucí k přerušení jejich příčin.

Likvidačními pracemi jsou činnosti k odstranění následků způsobených mimořádnou nebo krizovou událostí. IZS tedy neřeší obnovu území postiženou mimořádnou nebo krizovou situací.

Za mimořádnou událost (§2 písm. B) zákona č. 239/2000Sb.) se považuje škodlivé působení sil a jevů vyvolaných činností člověka, přírodními vlivy a také havárie, které ohrožují život, zdraví, majetek nebo životní prostředí a vyžadují provedení záchranných a likvidačních prací.

Havárie je mimořádná událost vzniklá v souvislosti s provozem technických zařízení a budov, užitím, zpracováním, výrobou, skladováním nebo přepravou nebezpečných látek nebo nakládáním s nebezpečnými odpady.

Živelní pohroma je mimořádná událost vzniklá v důsledku škodlivého působení přírodních sil.

Základním právním předpisem pro IZS je zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a změně některých zákonů (dále jen „zákon o IZS“). Zákon stanoví složky IZS a jejich působnost (pokud tak nestanoví zvláštní právní předpisy), působnost a pravomoc státních orgánů a orgánů územních samosprávních celků, práva a povinnosti právnických a fyzických osob při přípravě na mimořádné události a při záchranných a likvidačních pracích a při ochraně obyvatelstva před a po dobu vyhlášení krizových stavů (stavu nebezpečí, nouzového stavu, stavu ohrožení státu a válečného stavu).

Mimořádná událost může nabýt takových rozměrů, že zmocnění daná citovaným zákonem o IZS a jinými zákony (zákon o krajích, zákon o obcích, zákon o Policii ČR, zákon o HZS) nestačí k řešení následků mimořádné události. Orgány, které řeší mimořádnou událost tak mohou, za podmínek daných zvláštním zákonem zvýšit své pravomoci vyhlášením tzv. krizového stavu. Pak hovoříme o tom, že situace vzniklá při mimořádné události přerostla v krizovou situaci. O tom, který z krizových stavů bude vyhlášen, se rozhoduje na základě velikosti postiženého území a druhu mimořádné události, jejíž vznik k vyhlášení krizového stavu vedl.

Po vyhlášení krizového stavu nabývají zvláštních oprávnění k řešení krizové situace orgány krizového řízení. Opatření, která vzniklou krizovou situaci řeší, se nazývají krizová a uplatňují tzv. krizové řízení. Tato opatření jsou stanovena zákonem č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů, ve znění zákona č. 320/2002 Sb.

1.5.1. Základní a ostatní složky IZS (35.)

Zákonem č. 239/2000 Sb., o IZS jsou definovány složky IZS. Ty jsou rozděleny na tzv. základní a na ostatní.

Základní složky IZS zajišťují nepřetržitou pohotovost pro příjem ohlášení vzniku mimořádné události, její vyhodnocení a neodkladný zásah v místě mimořádné události. Za tímto účelem rozmísťují své síly a prostředky po celém území České republiky. Základními složkami IZS jsou:

- Hasičský záchranný sbor ČR (dále jen „HZS ČR“) a jednotky požární ochrany (dále jen „JPO“) zařazené do plošného pokrytí kraje JPO,
- Policie ČR (dále jen „PČR“),
- Zdravotnická záchranná služba (dále jen „ZZS“).

Ostatní složky IZS jsou povolovány k záchranným a likvidačním pracím podle povahy mimořádné události, na základě jejich možností zasáhnout a pravomocí, které jim dávají právní předpisy. K ostatním složkám IZS patří:

- vyčleněné síly a prostředky ozbrojených sil,
- ostatní ozbrojené bezpečnostní sbory,
- ostatní záchranné sbory,
- orgány ochrany veřejného zdraví,
- havarijní, pohotovostí a jiné služby,
- zařízení civilní ochrany,
- neziskové organizace a sdružení občanů, která lze využít k záchranným a likvidačním pracím,
- v době krizových situací také odborná zdravotnická zařízení na úrovni fakultních nemocnic.

1.5.2. Činnost správních orgánů a obcí, právnických a podnikajících fyzických osob v IZS (35.)

Činnost správních orgánů a obcí, právnických a podnikajících fyzických osob v IZS lze vysledovat ve všech etapách resp. Všech základních druzích činnosti IZS a jeho složek. Tyto základní druhy činností je možno vymezit jako:

- preventivní práce,
- záchranné práce,
- likvidační práce,
- havárie,
- obnovovací (asanační) práce.

Preventivní práce (činnosti a opatření materiálního, plánovacího, organizačního a vzdělávacího charakteru, mají za účel předejít možnosti vzniku mimořádné události, snížit pravděpodobnost vzniku nebo snížit škodlivé působení mimořádné události po jejím případném vzniku. Probíhají vždy před vznikem mimořádné události nebo před varováním o neodvratně blížící se mimořádné události) provádí:

- správní orgány a obce ve své působnosti a na základě povinností stanovených ve zvláštních právních předpisech (vyhláška č. 246/2001 Sb., o stanovení podmínek požární bezpečnosti a výkonu státního požárního dozoru, vyhláška č. 380/2002 Sb., k přípravě a provádění úkolů ochrany obyvatelstva), vyčleňují pro ně prostředky ve svých rozpočtech nebo využívají prostředky veřejných zdrojů,
- právnické a podnikající fyzické osoby tyto činnosti vykonávají ve svém vlastním zájmu nebo na základě povinností stanovených ve zvláštních zákonech, a to z vlastních zdrojů.

Záchranných prací (tj. nutně prováděných prací při zásahu nebo při blížící se mimořádné události, v místě nasazení složek IZS) se správní orgány a obce, právnické a podnikající fyzické osoby zúčastňují především při realizaci evakuace osob, zvířat a majetku, případně prací směřujících k ochraně životního prostředí, majetku a zvířat.

Likvidačních práce (činnosti k odstranění následků způsobených mimořádnou událostí) obvykle provádí:

- složky IZS,
- právnické, podnikající fyzické osoby nebo fyzické osoby, které byly vyzvány oprávněným subjektem k poskytnutí věcné nebo osobní pomoci,
- právnická, podnikající fyzická osoba, která je vlastníkem, správcem nebo uživatelem poškozeného objektu, zařízení, provozu nebo pozemku, tzv. poškozená osoba,
- právnická nebo podnikající fyzická osoba, která provádí likvidační práce na základě smluvního vztahu s poškozenou osobou, pokud je v dosahu nebo je veliteli zásahu známa a je možné ji v potřebném čase na místo mimořádné události povolát.

V rámci obnovovacích (asanačních) prací se správní orgány obce, právnické a podnikající fyzické osoby zúčastňují činností směřujících k obnově území odstraňující riziko ohrožení života a životního prostředí – tedy činností, které nemají charakter bezprostředních opatření (záchranných a likvidačních prací).

1.6. Smlouva mezi Českou republikou a Rakouskou republikou o vzájemné pomoci při katastrofách nebo velkých haváriích (32.)

Česká republika a Rakouská republika jsou přesvědčeny o nutnosti spolupráce na úseku vzájemné pomoci při katastrofách nebo velkých haváriích. Shora uvedená smlouva upravuje podmínky dobrovolného poskytování pomoci při katastrofách nebo velkých haváriích, která má být poskytována na žádost orgánů druhé smluvní strany formou nasazování záchranných jednotek, jednotlivých osob vyslaných za účelem poskytnutí pomoci, zasíláním materiálu nebo poskytováním informací. Pro účely této smlouvy byly vymezeny následující pojmy:

- „Katastrofa nebo velká havárie“ - již nastalá nebo bezprostředně hrozící, mimořádná, částečná nebo zcela neovladatelná, časově a prostorově ohraničená událost, která vzniká v souvislosti s provozem technických zařízení, ničivým působením přírodních sil, zacházením s nebezpečnými látkami a jejich přepravou a která může vést k ohrožení života nebo zdraví lidí a zvířat, ohrožení životního

prostředí a majetku, ke značným ekonomickým ztrátám nebo ekologické újmě a na jejíž řešení nedostačují vlastní síly postižené smluvní strany,

- „stát žádající o pomoc“ - ta smluvní strana, jejíž orgány žádají druhou smluvní stranu o poskytnutí pomoci,
- „stát poskytující pomoc“ - ta smluvní strana, jejíž orgány vyhovějí žádosti druhé smluvní strany o poskytnutí pomoci,
- „záchranné jednotky“ nebo „jednotlivé osoby vyslané za účelem poskytnutí pomoci“ - osoba (osoby), kterou (které) stát poskytující pomoc určí k poskytnutí pomoci,
- „vybavení“ - materiál, zejména technické přístroje, dopravní prostředky a záchranní psi určené k zásahu, jakož i prostředky pro vlastní potřebu,
- „prostředky pomoci“ - předměty, které jsou určeny k bezplatnému předání postiženému obyvatelstvu na území státu žádajícího o pomoc.

Orgány, které jsou příslušné pro předkládání a přijímání žádostí o pomoc jsou na straně České republiky Ministerstvo vnitra a na straně Rakouské republiky Spolkové ministerstvo vnitra, Dolnorakouská zemská vláda, Hornorakouská zemská vláda. Orgány obou smluvních stran jsou zmocněny vstupovat při provádění této smlouvy do bezprostředního vzájemného styku.

1.7. Dohoda o spolupráci mezi kraji České republiky Jihomoravským, Jihočeským a Vysočina a spolkovou zemí Dolní Rakousy, na roky 2006-2009 (33.)

V rámci pracovního programu na roky 2006 - 2009 byla uzavřena Dohoda o spolupráci mezi kraji České republiky Jihomoravský, Jihočeský a Vysočina a spolkovou zemí Dolní Rakousy, která se týká vzájemné spolupráce, která povede k prohloubení dobrých sousedských vztahů v oblastech ekologie, hospodářství, cestovního ruchu, zdravotnictví, ochrany před katastrofami, záchranné služby, dopravy, územního plánování a rozvoje venkova, regionálního managementu, v oblasti obnovy vesnic a měst, regionální politiky EU, Evropské teritoriální spolupráce, EUREGIONů, vědy a kultury, dále v oblasti vzdělávání, výchovy, mládeže, rodiny a sportu, informační technologie.

V oblasti ochrany před katastrofami a záchranných služeb by se vzájemná spolupráce všech čtyř regionů týkala:

- bilaterální výměny expertů v případě povodní,
- svolávání společných krizových porad na základě vývoje situace,
- možnosti rychlého překročení hranice pro zajištění přeshraniční pomoci v příhraničních oblastí prostřednictvím rakouských a českých jednotek při mimořádných událostech,
- možnosti využití lékařské záchranné služby pro zajištění akutní zdravotní pomoci,
- možnosti využití zdravotnických zařízení pro akutní lékařskou pomoc při mimořádných událostech,
- zlepšení systému hlášení v průběhu bilaterální spolupráce,
- společného plánu opatření při uzavření hraničních přechodů,
- vypracování hlášení o stavu vodní hladiny řek Dyje a Morava na českém a dolnorakouském území,
- zrychlení schvalovacího řízení pro společné přeshraniční průzkumné lety stroji českých, popř. rakouských řadů (např. průzkumný let do Břeclavi vrtulníkem rakouské policie), vypracování prognostického a varovného systému pro Moravu a Dyji: eventuálně na základě trilaterálního programu s Českou republikou a Slovenskem,
- výměny informací a odborných podkladů v oblasti ochrany před katastrofami,
- vypracování společného systému lokálních ochranných opatření proti možným následkům nehod při dopravě nebezpečného nákladu,
- vypracování společného systému pro přípravu a vzdělávání v oblasti krizového managementu,
- vypracování společného systému ochrany před možnými následky krizových situací v příhraniční oblasti v důsledku mimořádných povodní.

Na základě uzavřené Dohody o spolupráci mezi kraji České republiky Jihomoravský, Jihočeský a Vysočina a spolkovou zemí Dolní Rakousy se uskutečnila pracovní setkání krajských a obecních orgánů samospráv k problematice přeshraniční spolupráce

při řešení krizových situací. Byl stanoven možný okruh spolupráce dle článku 5. Dohody - „Ochrana před katastrofami a záchranná služba“, který by se mohl týkat:

- bilaterální výměny expertů v případě povodní,
- svolávání společných porad orgánů krizového řízení na základě vývoje situace,
- zjištění možnosti rychlého překročení hranice pro zajištění přeshraniční pomoci v příhraniční oblasti prostřednictvím rakouských a českých jednotek při mimořádných událostech,
- možnosti využití lékařské záchranné služby při zajištění akutní zdravotní pomoci,
- výměny vzájemných kontaktů - přehled kontaktů na představitele územních samosprávných orgánů v příhraničí,
- stanovení témat pracovních setkání řešitelských týmů,
- analýzy rizik v příhraničním pásmu,
- operačních plánů pro řešení společných rizik,
- nasazování sil a prostředků na partnerském území,
  - a) zařazení do dokumentace nasazování sil a prostředků (plán plošného pokrytí, poplachový plán),
  - b) způsob vyhlašování poplachu jednotce na partnerském území,
  - c) pojištění osob, techniky,
  - d) náhrady za nasazení,
  - e) náhrady za škody způsobené při zásahu třetím osobám,
- prevence rizik,
  - a) protipovodňová opatření na společných tocích (Morava, Dyje, Lužnice),
  - b) úniky nebezpečných látek,
  - c) dopravní nehody a další události vyplývající z analýzy rizik,
- vzájemné informování
  - a) informační toky,
  - b) videokonferenční komunikace,
  - c) sdílení dat,
  - d) SMS komunikace,

- e) jazyková bariéra,
- propojování informačních technologií (SW, data),
- společných jednání zástupců partnerských krajů a příprava podkladů k realizaci pracovních setkání.

1.8. Smlouva o rámcovém programu spolupráce mezi Jihočeským krajem a zemí Horní Rakousko (34.)

Jihočeský kraj věnuje velkou pozornost vzájemné mezinárodní spolupráci v Schengenském prostoru. Dne 12. dubna 2001 se hejtmani země Horní Rakousko a Jihočeského kraje dohodli na další spolupráci, která bude probíhat ve smyslu Rámcového programu zaměřeného na základní oblasti spolupráce. Za účelem koordinace při realizaci této smlouvy byla ustanovena expertní skupina, skládající se ze třech členů za každou smluvní stranu.

Předmětem této smlouvy je spolupráce v oblasti:

- územního plánování a hraničních přechodů,
- přeshraniční dopravní infrastruktury, veřejné dopravy,
- ochrany před katastrofami, záchranný systém,
- ochrany veřejného pořádku,
- kultury,
- partnerství obcí a měst,
- životního prostředí,
- vzdělávání, sportu, cestovního ruchu.

Spolupráce ochrany před katastrofami, záchranného systému zahrnuje vypracování koncepce přeshraniční spolupráce při katastrofách a velkých haváriích, koordinace zpracování a využívání havarijních plánů, stanovení kontaktních míst pro vyžadování pomoci při katastrofách a velkých haváriích, stanovení formy a způsobu předávání varovných zpráv, žádostí o pomoc a dalších informací.

1.9. Regionální spolupráce

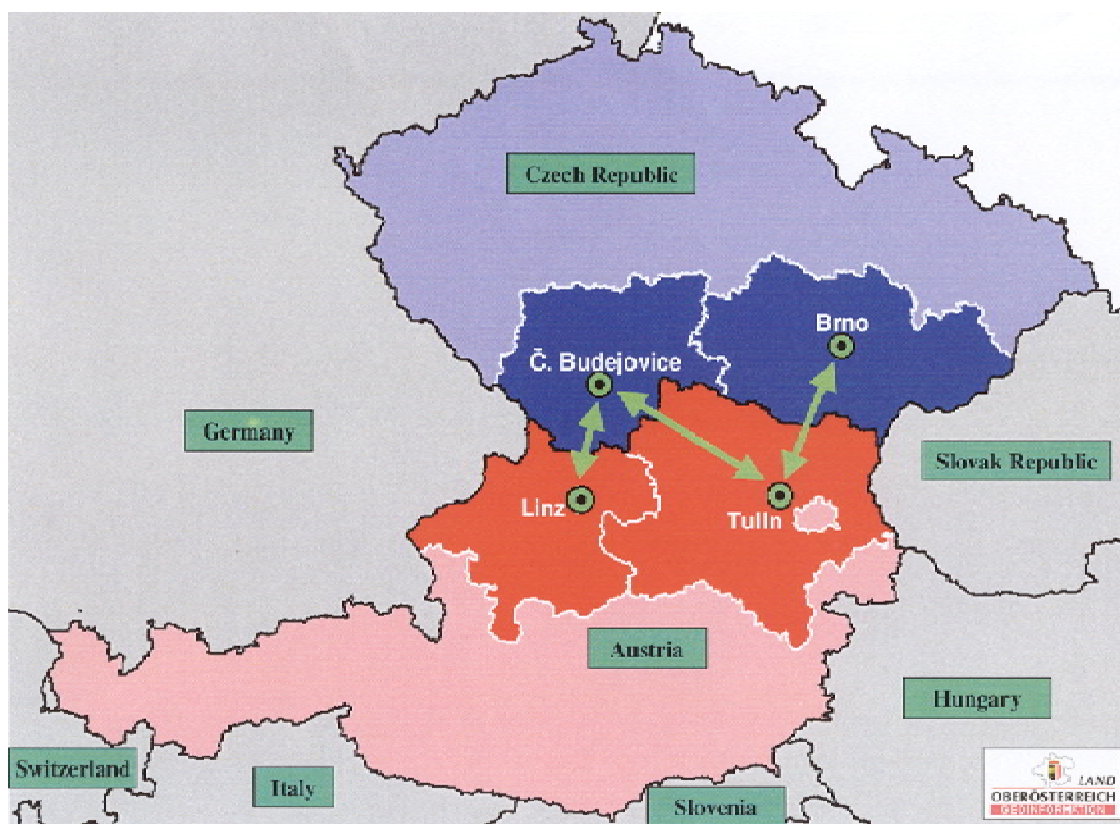
Regionální spolupráce:

Jihočeský kraj - zastoupený: České Budějovice

Jihomoravský kraj - zastoupený: Brno

Horní Rakousko - zastoupený: Linz

Dolní Rakousko - zastoupený: Tulln

(Grafické zobrazení regionální spolupráce)

Při hranice přesahujících událostech nebo katastrofách a poskytnutí pomoci při těžkých haváriích se vyplňuje Ohlašovací formulář, který obsahuje:

- I druh nehody (požár, povodně, nebezpečné látky, dopravní, jiné)

- I klimatické podmínky v místě nehody
- I místo, počátek nehody
- I zasažená plocha

2. Cíle práce a hypotézy

1. Vyhodnocení legislativní úpravy této problematiky v České republice a Rakousku.
2. Rozsah a možnosti spolupráce jednotlivých regionů při řešení krizových situací na území obou států jsou dostatečné.

3. Metodika

Uvést souhrn legislativy jednotlivých složek IZS na území České republiky a Rakouska, pokusit se vystihnout problémy při řešení krizových situací a vzájemné spolupráce.

4. Výsledky

Na scénáři řešení krizové situace (rozsáhlého lesního požáru) lze vysledovat konkrétní opatření, která se musí provést, kdo za jednotlivá opatření odpovídá, postup daného orgánu, typ síly nebo prostředku a legislativní úpravu k danému postupu.

SCÉNÁŘ ŘEŠENÍ KRIZOVÉ SITUACE

ŽIVELNÍ POHROMY VELKÉHO ROZSAHU – ROZSÁHLÉ LESNÍ POŽÁRY						
Opatření	Koordinace hejtm anem	Odpovídá	Provádí	Postup	Typ síly nebo prostředku	Poznámka
V době hrozby vzniku krizové situace						

Provedení průzkumu		velitel zásahu	HZS JčK			Vyhl.č. 247/2001 Sb., § 13, § 26
Provádění záchranných a likvidačních prací		velitel zásahu	složky IZS			Z.č. 133/1985 Sb., § 70/1 Vyhl. Č. 247/2001 Sb., § 15
Vyhlášení nejvyššího stupně poplachu	ano	velitel zásahu	složky IZS	nařízení kraje – požární poplachový plán		Z.č. 239/2000 Sb. § 22 Vyhl.č. 247/2001 Sb., § 10
Žádost o vyhlášení krizového stavu		HZS JčK	HZS JčK	žadatel odešle faxem vyplněný formulář a vyrozumí tajemníka BRK		Vzor žádosti o vyhlášení krizového stavu A-5.3
Předání informace o situaci členům BRK, upřesnění dosažitelnosti a spojení pro případ svolání		vedoucí krizového štábu	tajemník BRK	stanovit způsob předávání informací o situaci a místě pobytu členů BRK		k projednání žádosti o vyhlášení navrhovaných krizových opatření a jejich rozsah
Aktivace krizového štábu Jč. Kraje		hejtman JčK	OPIS HZS	stanovit čas a místo zasedání KŠ JčK		
Přizvání dalších odborníků pro řešení KS		vedoucí stálé pracovní skupiny, členové BRK	KŠ JčK OPIS HZS	telefonické vyrozumění		
Při vzniku krizové situace						
Vyhlášení Stavů nebezpečí v důsledku rozsáhlých lesních požárů		hejtman JčK	KÚ OKŘ	HZS JčK připraví podklady a návrh krizového opatření		Z.č. 240/2000 Sb., § 3
Zveřejnění rozhodnutí o vyhlášení stavu nebezpečí		Krajský úřad	OPIS HZS	hromadné informační prostředky, obecní úřady,	faxem	Z.č. 240/2000 Sb., § 3/6
				KÚ vyvěšuje rozhodnutí na úřední desce		

		obecní úřad	obecní úřad	OÚ vyvěšuje rozhodnutí na úřední desce		
<i>Informování Vlády ČR, Ministerstva vnitra a sousedních krajů o vyhlášeném stavu nebezpečí</i>		hejtman JčK	OPIS HZS		telefonní spojení, faxem, radiová síť	Z.č. 240/2000 Sb., § 3/3
<i>Vyrozumění zainteresovaných orgánů Dotčených správních úřadů Dotčených právnických a fyzických osob</i>		HZS JčK	OPIS HZS	dle dokumentace OPIS HZS vyžádání součinnosti do KŠ	radiové sítě složek IZS, telekomunikační síť	Z.č. 240/2000 Sb., § 15/5 b)
<i>Varování a tísňové informování obyvatelstva na ohroženém území a seznámení s druhem KS a činností obyvatelstva</i>		HZS JčK, starosta	OPIS HZS, OÚ, PČR	žádost o zveřejnění tísňové zprávy	sirény, místní rozhlas, vozidla s výstražným a rozhlasovým zařízením, televize a rozhlas -	Z.č. 240/2000 Sb., § 15/5 b) Z.č. 240/2000 Sb., § 23
<i>Lokalizace požáru a zamezení rozšíření – vyhlášení krizových opatření</i>		HZS JčK	jednotky požární ochrany, LHS, AČR, PaFO	vyhlášení krizových opatření – poskytnutí věcných prostředků	technické prostředky, zemní stroje	Vyhl.č. 247/2001 Sb., § 15/1 Z.č. 240/2000 Sb., § 14/3 a)
<i>Zjištění tras a ochrana inženýrských sítí před poškozením</i>		HZS JčK	majitelé zemních inženýrských sítí		KÚ OŽP-ZL-vodovodní řád, E.ON-el.sítě, JčP-plyn, TELE-COM-telefonní kabely	Z.č. 240/2000 Sb., § 15
<i>Zabezpečení zdrojů vody k hašení požáru</i>		HZS JčK	majitelé vodních zdrojů	regulace a přepouštění vodních zdrojů		Nařízení JčK č.4/2003
<i>Provádění záchranných a likvidačních prací, včetně záchrany osob</i>	ano	velitel zásahu	složky IZS			Z.č. 240/2000 Sb., § 14/5 a) Z.č. 133/1985 Sb., § 70/1

						Z.č. 239/2000 Sb., § 22 Vyhl.č. 247/2001Sb. ,§ 15
<i>Převoz zraněných do zdravotnických zařízení a jejich hospitalizace</i>	ano	ZZS JčK	ZZS JčK, LZS, nemocnice		sanitní vozy, vozy DRNR, vrtulník, nemocnice	Vyhl. Č. 434/1992, § 2 c) Z.č. 240/2000 Sb., § 14/3 a) Z.č.160/199 2 Sb.,§ 5/2 e)
<i>Zajišťování opat- ření k ochraně veřejného zdraví</i>	ano	KHS JčK	KHS JčK, zdrav. Zařízení, obce	v rozsahu dle potřeb a rozvoje krizové situace	ZÚ, ne- mocnice -	Z.č. 258/2000 Sb., § 82 Plán hyg. Protiepid. Opatření, Z.č. 240/2000 Sb., § 14/3 a) Z.č. 128/2000 Sb., § 35/2
<i>Zjištění meteoro- logické situace – podklady pro odhad vývoje situace</i>		ČHMÚ	ČHMÚ		měřicí zařízení -	NV č. 96/1953 Sb., Dohoda o spolupráci mezi GR HZS a ČHMÚ z 28.6.2001
<i>Uzavření ohrože- ného prostoru na přístupových komunikacích, regulace dopravy a volného pohybu osob</i>		PČR	PČR, MěP, SÚS, KÚ ODSH správce komuni- kace		hlídky, silniční uzávěry, dopravní značení	Z. č. 283/1991 Sb., § 20, § 2 Z.č. 240/2000 Sb., § 16/1
<i>Evakuace a evi- dence jednotli- vých evakuova- ných</i>	ano	staros- tové,	orgány EVA, obec	vyhlášení krizo- vých opatření – poskytnutí věc- ných prostředků	dopravní prostředky, autobusy	Z.č. 240/2000 Sb., § 14/3 b), § 23, § 14/5 a), 6 a),c), Vyhl.č, 281/2001 Sb.
<i>Nouzové ubytová-</i>	ano	starosta	smluvně	vyhlášení krizo-	ubytovny,	Z.č.

<i>ní a stravování jednotlivých evakuovaných</i>		příjmové obce	zajištění poskytovatelé, příjmové obce	vých opatření – pracovní výpomoc a poskytnutí věcných prostředků	školy, hotely, pracovní výpomoc v PSO	240/2000 Sb., § 14/3 b), § 23, § 14/5 a), 6 a),c),
<i>Nouzové zásobování obyvatel pitnou vodou</i>	ano	starostové,	SNZV, obce	dle scénáře Nouzové zásobování vodou	stáčírny balené vody	Z.č. 240/2000 Sb., § 14/3 b), § 23
<i>Zabezpečení veřejného pořádku v příjmových obcích a v místech výdeje základních potřeb</i>		orgány EVA, starosta	obecní úřad, PČR,	starosta obce může požadovat po PČR spolupráci při zabezpečení místních záležitostí veřejného poř.		Z.č. 128/2000 Sb., § 35/2, § 103/4 Z.č. 238/1991 Sb., § 2 Z.č. 240/2000 Sb., § 21/2
<i>Průběžné monitorování dosahu a rozsahu znečištění vod a ovzduší. Informace od příslušných orgánů o rozsahu znečištění</i>		vodoprávní úřad	vodoprávní úřad, ČHMÚ, Česká inspekce živ. Prostředí	oddor ŽP ORP, případně KU	měřicí zařízení -	NV č. 96/1953 Sb., § 4/1 Z.č. 254/2001 Sb.
<i>Identifikace zemřelých</i>		PČR	PČR, soudní odd. nemocnice		nemocnice	Z.č. 240/2000 Sb., § 16/1 Z.č. 283/1991 Sb., § 2/1 Z.č. 256/2001 Sb.
<i>Odvoz a uložení zemřelých osob</i>		pohřební služba	pohřební služby		speciální vozidla, márnice	
<i>Bezodkladné pohřební služby</i>	ano	obecní úřad	pohřební služby		hřbitovy, krematoria	Z.č. 240/2000 Sb., § 14/3 a) Z.č. 256/2001 Sb., § 5 Vyhl. Č. 19/1988 Sb., § 1-8,11

<i>Likvidace uhynulých zvířat a zvěře</i>		SVS JčK	KVS, HZS JčK,		zahraboviště, pálení, desinfekce,	Z.č. 166/1999 Sb., § 48
			kafilérie, PaFO		kafilérie	Pohotovostní plán SVS
<i>Uvolnění komunikací, provizorní zprůjezdění</i>		velitel zásahu	HZS JčK, správce komunikací	odstranění stromů, sutě	speciální technika	Z. č. 133/1985 Sb., § 70
<i>Likvidace požáru – Ukončení stavu nebezpečí a informování vlády, otevření uzavřeného prostoru</i>		hejtman, vláda, velitel zásahu	KU OKŘ, OPIS HZS, obce	hromadné informační prostředky, vyvěšením na úředních deskách	telefonní spojení, faxem	Z.č. 240/2000 Sb., § 3/8 Vyhł. Č. 247/2001 Sb., § 26/1 c)
Po krizové situaci						
<i>Zahájení obnovy funkčnosti území</i>		majitel, uživatel nemovitosti	smluvně zaj. Poskytovatelé, majitel – uživatel		demoliční firmy, statici, stavební firmy	Z.č. 109/2001 Sb., § 86/1
<i>Provádění kontroly poškození na inženýrských sítích</i>		správce sítě	poruchové a havarijní služby		speciální zařízení	
<i>Zabezpečení obnovení provozu na komunikacích</i>		vlastník	správce komunikací		speciální technika	

Použité zkratky: HZS JčK - Hasičský záchranný sbor Jihočeského kraje, OPIS HZS - operační a informační středisko HZS JčK, IZS - integrovaný záchranný systém, AČR - Armáda ČR, PČR - Policie ČR, MěP - městská policie, BRK - bezpečnostní rada kraje, KŠ JčK - krizové štáby (JčK a obcí), OÚ - obecní úřad, KÚ OKŘ - oddělení krizového řízení Krajského úřadu Jč. kraje, KÚ - ODSH - odbor dopravy a silničního hospodářství Krajského úřadu Jč. kraje, KÚ OŽPZL - odbor životního prostředí, zemědělství a lesnictví, ŽP - životní prostředí, ORP - obce s rozšířenou působností, ČHMÚ - Český hydrometeorologický ústav, SÚS - správa a údržba silnic JčK, SVS - Státní veterinární správa JčK, KVS - Krajská veterinární správa JčK, EVA orgány - evakuační orgány, PSO - přijímací střediska osob, SNZV - služba nouzového zásobování vodou, PaFO - právnick-

ké a fyzické osoby, DRNR - doprava raněných, nemocných a rodiček, ZZS JČK - zdravotnická záchranná služba JČK, LZS - letecká záchranná služba, LHS - letecká hasičská služba, ZÚ - zdravotní ústav, KHS JČK - Krajská hygienická stanice JČK.

Na záchranných a likvidačních pracích by se mohly podílet požárníci a záchranné sbory Rakouska. Tyto síly by podléhaly velení veliteli zásahu, který by je úkoloval. Dále by se mohly na záchranných a likvidačních pracích podílet ostatní záchranné organizace Rakouska, mezi které patří například Pracovní samaritánský svaz, Johanitánská úrazová pomoc, Maltéžská nemocniční služba. Tyto organizace by opět podléhaly přímo veliteli zásahu a jejími úkoly by mohla být záchranná zdravotnická pomoc, rychlá lékařská pomoc, transport pacientů.

5. Diskuze

Společná přeshraniční spolupráce složek IZS České republiky a Rakouska je na dobré úrovni. Spolupráce je založena na legislativním základě a to jak mezinárodním, tak vnitrostátním. Mezinárodní legislativní základ je tvořen mezinárodním právem, kdy orgány Evropské unie přijaly různá rozhodnutí týkající se civilní ochrany, krizového řízení a plánování. Legislativa jednotlivých států musí být v souladu s touto mezinárodní úpravou.

Vzájemná spolupráce v oblasti přeshraniční spolupráce v schengenském prostoru mezi Českou republikou a Rakouskem je upravena nejen ústavními zákony, „normálními“ zákony, ale i vzájemnými dohodami jednotlivých krajů. Na základě shora uvedeného se realizuje vzájemná pomoc složek IZS obou států a to jak při řešení krizových situací, tak i při následných likvidačních a obnovovacích pracích.

Události spojené se vzájemnou česko – rakouskou pomocí v letech 2002 – 2008

1. Pomoc HZS při povodních v Dolním Rakousku od 11.8.2002 (HORN) do 21.8.2002
Zástupce zemské vlády Dolní Rakousko kontaktoval českou stranu dne 9.8.2002 v 18_14 a ověřoval si připravenost naší nabízené pomoci k likvidaci následků povodní. Pomoc Rakousku se předpokládala v ranních hodinách následujícího dne (10.8.2002).

Místem předpokládaného zásahu mělo být město Horn, cca 50 km od našich hranic. Termín vyslání a ukončení pomoci jednotky byl 11.8.2002 až 21.8.2002. Velitelem jednotky byl určen mjr. Ing. Šach Zdeněk a zástupcem velitele jednotky kpt. Krajňák Michal z PS Polná. Místem styku vyslaných jednotek HZS kraje Vysočina a HZS Zlínského kraje byl hraniční přechod Hatě – Klainhaugsdorf. Vyslaná byla jednotka o 7 vozidlech (5HZS kraje Vysočina a 2 vozy HZS Zlínského kraje) a dvou přívěsích s loděmi. Celkový počet zasahujících osob byl 20 příslušníků. Velmi ceněnou pomocí rakouské straně byla přítomnost automobilového vyprošťovacího jeřábu Tatra 815-AV 14 s profesionálně pracující osádkou, který našel okamžitě po příjezdu uplatnění.

2. Pomoc 8 rakouských hasičů při povodni v Hevlíně, okr. Znojmo dne 15.8.2002

3. Logistická výpomoc při dopravě kynologa se psem z letiště ve Vídni do Brna (návrat z místa zemětřesení v Alžíru) dne 25.5.2003-

4. Požár Tržnice EXCALIBUR CITY spol. s r.o., Chvalovice – Hatě, okr. Znojmo dne 20.12.2006 likvidovalo 8 jednotek PO z České republiky + 21 jednotek (209 hasičů) a 42 osob Rakouského Červeného kříže.

5. Požár nákladního automobilu na silnici 1 km od hranic, okr. Břeclav dne 14.12.2008. Likvidace se zúčastnily 2 jednotky PO – z Břeclavi a Rakouska.

6. Únik cca 1000 litrů potravinářských olejů do Lužnice na rakouské straně u Gmundu dne 29.1.2009. Následky likvidovaly 3 jednotky PO Jihočeského kraje na území České republiky a rakouské jednotky, které pokládaly normé stěny a sbíraly látku z hladiny.

6. Závěr

V současné době se problematika krizového řízení v oblasti přeshraniční spolupráce v schengenském prostoru (a nejenom v tomto prostoru) dostává stále více do popředí. Důvodem mohou být zvyšující se počty živelních pohrom, terorismus, ale též hrozba nebezpečných látek, které se v případě provozních havárií mohou dostat do okolního prostředí a způsobit škodlivé následky. Proto je třeba věnovat velkou pozornost mezinárodní spolupráci při řešení mimořádných událostí.

Aby mohlo být složkami IZS zvládnuto v požadované kvalitě krizové řízení v oblasti přeshraniční spolupráce v schengenském prostoru mezi Českou republikou a Rakouskou republikou, musela Česká republika, ale i Rakousko realizovat některé legislativní úpravy. Jedná se o právní státy, patřící ke kontinentálnímu typu právní kultury, jsou založeny na psaném právu a jsou tvořeny zákony a dalšími právními předpisy, ratifikovanými a vyhlášenými mezinárodními smlouvami, k nimž dal souhlas Parlament České republiky (dle čl. 10 Ústavy) a nálezy Ústavního soudu, kterými zrušil určitý zákon, jiný právní předpis nebo jejich jednotlivá ustanovení. Proto i krizové řízení je upraveno zákony a dalšími právními normami.

Lze konstatovat, že v současné době existuje jak v České republice, tak v Rakousku právní úprava, která se zabývá krizovým řízením a tato navazuje na právní úpravu Evropské unie. Krizové řízení v oblasti přeshraniční spolupráce je v České republice i Rakousku dále upraveno a blíže rozpracováno vzájemnými dohodami jednotlivých krajů.

Mohou se ovšem vyskytnout i kritická místa při řešení mimořádných událostí na území obou států. Tato kritická místa lze spatřovat v jazykové bariéře jednotlivých zasahujících složek IZS. Větší pozornost by se měla věnovat jazykové vybavenosti řadových příslušníků IZS, kteří zasahují při řešení mimořádných událostí. Vystává otázka, zda by se měli příslušníci IZS České republiky intenzivně věnovat výuce německého či anglického jazyka, a na druhé straně, zda by se měli příslušníci IZS Rakouska intenzivně věnovat výuce českého či anglického jazyka. Možná by ke zkvalitnění a odstranění jazykové bariéry pomohlo pořádání studijních pobytů studentů, absolventů škol z této oblasti, a to formou výměnných pobytů mezi oběma státy. Rovněž by se těchto studijních pobytů měli pravidelně zúčastňovat příslušníci IZS jednotlivých států.

Další kritické místo lze spatřovat v zapojení obyvatel při řešení mimořádných událostí. V Rakousku se podařilo složkám IZS vyvolat u obyvatel zájem o jejich ochranu. Ve většině obcí aktivně působí informační střediska, jejichž úkolem je informovat a připravovat obyvatelstvo k sebeochraně a sousedské pomoci. Bylo zde zřízeno internetové bezpečnostní informační centrum, kdy obyvatelé zadáním svého poštovního směrovacího čísla zjistí potřebné informace přímo v místě bydliště. Pokud některý z obyvatel

nemá k dispozici internet, může získat informace o nebezpečí, možné ochrany a způsobech prevence ve zřízených informačních střediscích obce. V České republice je velký nezájem občanů o problematiku ochrany obyvatelstva. Bylo by vhodné, aby se vytvořilo v jednotlivých obcích specializované pracoviště, kde by mohli občané získat informace o možných mimořádných událostech, které by mohly vzniknout ve správním obvodu dané obce, a o prevenci před těmito událostmi a dále by měly jednotlivé kraje prezentovat obecné informace týkající se možných mimořádných událostí, které by mohly vzniknout na území daného kraje a o způsobu prevence.

Na závěr lze konstatovat, že hypotéza, tedy rozsah a možnosti spolupráce jednotlivých regionů při řešení krizových situací na území obou států jsou dostatečné, tedy hypotéza se potvrdila.

7. Seznam použité literatury

Knihy

- (1.) Bártíková, G. *Ochrana obyvatelstva ve světě*. Praha: MV ČR, 2002
- (2.) Horák, R., Krč, M., Ondruš, R., Danielová, L. *Průvodce krizovým řízením pro veřejnou správu*. Praha: Linde Praha, 2003
- (3.) Linhart, Petr., Šilhánek, Bohumil. *Ochrana obyvatelstva v Evropě*, Praha: 2005. ISBN: 80-86640-55-8
- (4.) Linhart, Petr, Šilhánek, Bohumil. *Vzdělávání v ochraně obyvatelstva v Evropě*, Praha: 2006. ISBN 80-86640-67-1
- (5.) Šilhánek, B., Dvořák, J. *Stručná historie ochrany obyvatelstva v našich podmínkách*. Praha: MV-GŘ HZS ČR, 2003

Články

- (6.) Chalupa, J. *Rakouská republika*. Časopis 112, 2006, č. 6
- (7.) Starcová, J. *Koncepce vzdělávání v oblasti krizového řízení*. Časopis 112, 2005, č. 2

Právní předpisy

- (8.) Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., *Ústava České republiky*, ve znění ústavního zákona č. 347/1997 Sb., ústavního zákona č. 300/2000 Sb., ústavního zákona č. 395/2001 Sb., ústavního zákona č. 448/2001 Sb. A ústavního zákona č. 515/2002 Sb.,

(9.) Ústavní zákon č. 110/1998 Sb., *o bezpečnosti České republiky*, ve znění ústavního zákona č. 300/2000 Sb.

(10.) Zákon č. 128/2000 Sb., *o obcích (obecní zřízení)*, ve znění zákonů č. 273/2001 Sb., 320/2001 Sb., 450/2001 Sb., 311/2002 Sb., 313/2002 Sb., 59/2003 Sb., 22/2004 Sb., 216/2004 Sb., 257/2004 Sb., 421/2004 Sb., 501/2004 Sb., 626/2004 Sb., 413/2005 Sb., 61/2006 Sb., 186/2006 Sb., 234/2006 Sb., 245/2006 Sb.

(11.) Zákon č. 222/1999 Sb., *o zajišťování obrany České republiky*, ve znění zákonů č. 320/2002 Sb., 436/2004 Sb., 413/2005 Sb., 112/2006 Sb., 186/2006 Sb.

(12.) Zákon č. 239/2000 Sb., *o integrovaném záchranném systému* a o změně některých zákonů, ve znění zákonů č. 320/2002 Sb., 20/2004 Sb., 186/2006 Sb.

(13.) Zákon č. 240/2000 Sb., *o krizovém zřízení* a o změně některých zákonů (krizový zákon), ve znění zákona č. 320/2002 Sb., 127/2005 Sb., 112/2006 Sb.

(14.) Zákon č. 241/2000 Sb., *o hospodářských opatřeních pro krizové stavy* a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění zákona č. 320/2002 Sb., 354/2003 Sb., 237/2004 Sb., 413/2005 Sb., 444/2005 Sb.

(15.) Usnesení vlády ČR č. 417 ze dne 22.4.2002, *Koncepce ochrany obyvatelstva do roku 2006 s výhledem do roku 2015*, změna v Usnesení vlády ČR č. 21 ze dne 5.1.2005

(16.) Rozhodnutí Rady ze dne 29. července 1991 *o zavedení jednotného evropského čísla tísňového volání* (Úřední věstník L 217/1991)

(17.) Rozhodnutí Rady ze dne 23. října 2001 *o vytvoření mechanismu Společenství na podporu zesílené spolupráce při asistenčních zásazích v oblasti civilní ochrany* (2001/792/ES, Euratom)

(18.) Rozhodnutí Komise ze dne 29. prosince 2003, kterým se stanoví prováděcí pravidla k rozhodnutí Rady 2001/792/ES, Euratom (2004/277/ES/Euratom)

(19.) Rozhodnutí Rady ze dne 9. prosince 1999, o vytvoření Akčního plánu Společenství v oblasti civilní ochrany (1999/847/EC)

(20.) Sdělení Komise ze dne 25. března 2004 (COM (2004) 200)

(21.) Vyhláška č. 246/2001 Sb., o stanovení podmínek požární bezpečnosti a výkonu státního požárního dozoru

(22.) Vyhláška č. 380/2000 Sb., k přípravě a provádění úkolů ochrany obyvatelstva

Internet

(23.) http://europa.eu/index_cs.htm

(24.) <http://www.mvcr.cz/eu-schengen.aspx>

(25.) <http://www.integrace.cz/integrace/odkazy.asp>

(26.) <http://www.ioolb.cz/>

(27.) <http://www.euroskop.cz/>

(28.) Šilhánek, B. Rakousko: Bezpečnostní informační střediska. Z Notfallvorsorge 2/2006. Monitor zahraničního odborného tisku č. 2/2006. Dostupný z: <http://www.ioolb.cz>

(29.) Vademekum Evropské unie pro krizové řízení (k dispozici na webových stránkách

Evropské komise www.ec.europa.eu)

(30.) Terminologický slovník pojmů z oblasti krizového řízení a plánování obrany státu, MV ČR, 2004 (k dispozici na www.mvcr.cz)

Další prameny

(31.) Havránková, Šárka. *Legislativa Evropské unie ve vztahu ke krizovému plánování*. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Zdravotně sociální fakulta, České Budějovice: 2007

(32.) *Smlouva mezi Českou republikou a Rakouskou republikou o vzájemné pomoci při katastrofách nebo velkých haváriích*, Vídeň: 14. prosince 1998

(33.) *Dohoda o spolupráci mezi kraji České republiky Jihomoravským, Jihočeským a Vysočina a spolkovou zemí Dolní Rakousy*, na roky 2006-2009

(34.) *Smlouva o rámcovém programu spolupráce mezi Jihočeským krajem a zemí Horní Rakousko*, Linz: 14. prosince 2001

(35.) Šafr, Gustav. *Integrovaný záchranný systém II*. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Zdravotně sociální fakulta, České Budějovice 2007

(36.) Martínek, B. *Ochrana člověka za mimořádných událostí*. Příručka pro učitele základních a středních škol. Praha, MV-GR HZS, 2003

(37.) Veverka, I. *Vybrané kapitoly krizového řízení*, Praha, PA ČR, 2003

8. Klíčová slova

Evropská unie

Schengenský prostor

Krizové řízení

Mimořádná událost

Právní norma

9. Přílohy

Přehled spolupracujících subjektů v Jihočeském kraji

p.č.	Organizace	Plněná opatření	Poznámka
1.	Hasičský záchranný sbor JČK	1. provádí průzkum, zamezuje šíření požáru, zabezpečuje hašení požáru koordinuje záchranné a likvidační práce rozhoduje o povolání LHS a jednotek Armády ČR vyrozumívá zainteresované orgány, správce inženýrských sítí a majitele vodních zdrojů zabezpečuje varování a vyrozumění obyvatelstva organizuje a koordinuje evakuaci obyvatelstva spolupracuje s KŠ JČK a ORP při povolávání specialistů a PaFO pomáhá při likvidaci uhynulých zvířat	
2.	Policie ČR	2. podílí se na varování a informování obyvatelstva pomocí vozidel s výstražným a rozhlasovým zařízením uzavírá ohrožený prostor na přístupových komunikacích reguluje vjezd vozidel a vstup osob na místo zásahu reguluje pohyb vozidel a osob v místě zásahu provádí hlídkovou činnost v místě zásahu a na evakuovaném území, ve smyslu právních předpisů na vyžádání spolupůsobí při zajišťování veřejného pořádku, a byl-li porušen, činí opatření k jeho obnovení chrání bezpečnost osob a majetku monitoruje situaci v oblasti dopravy a průjezdnosti pozemních komunikací provádí identifikaci zemřelých osob	

3.	Zdravotnická záchranná služba Jihočeského kraje	3. poskytuje přednemocniční neodkladnou péči postiženému obyvatelstvu zajišťuje převoz postižených na specializovaná pracoviště nemocnic ve spádové oblasti JČK ZZS JČK a vydává pokyny Letecké záchranné službě České Budějovice	
4.	Krajské vojenské velitelství České Budějovice	4. na vyžádání zabezpečuje síly a prostředky pro zamezení rozšíření požáru (15.ženijní záchranná brigáda Bechyně)	
5.	Krajská hygienická stanice Jihočeského kraje se sídlem v Českých Budějovicích	1. zajišťuje hygienická a protiepidemická opatření na teritoriu kraje	
6.	Krajská veterinární správa pro Jihočeský kraj – územní pracoviště České Budějovice	2. zajišťuje monitoring a epizootologická opatření v souvislosti s likvidací uhynulých zvířat a zvěře	
7.	Česká televize - Redakce zpravodajství	3. zajišťuje vysílání tísňových informací, potřebných pro záchranné a likvidační práce při hrozbě nebo vzniku krizové situace s dopadem na ohrožení života, zdraví a majetku zajišťuje vysílání tísňových informací o nařízení krizových opatření při krizových stavech	
8.	Český rozhlas České Budějovice	4. zajišťuje vysílání tísňových informací při hrozbě nebo vzniku krizové situace a poskytuje nezbytný vysílací čas pro důležitá a neodkladná oznámení v naléhavém veřejném zájmu	

9.	Česká inspekce životního prostředí České Budějovice	5. monitoruje dosah a rozsah znečištění a poškození v oblastech ochrany ovzduší, vod, přírody a lesa	
10.	Úřad práce České Budějovice	6. dodá přehled středoškolsky vzdělaných občanů (ekonomického směru), pro pracovní výpomoc v přijímacích střediscích pro evidenci a ubytování evakuovaných	
11.	Orgány obce	7. v součinnosti s krizovým štábem kraje realizují opatření stanovená hejtmánem kraje v „Rozhodnutí o vyhlášení stavu nebezpečí“ předávají informace obyvatelstvu nařizují a organizují evakuaci obyvatelstva, jeho ubytování, stravování a evidenci zajišťují veřejný pořádek v obci	
12.	Krajský úřad	8. činnost krajského úřadu upravuje Směrnice č.63/2004 k činnosti krajského úřadu pro řešení krizových situací	
13.	Jihočeská plynárenská, a.s. České Budějovice	9. provádí vypnutí svých zdrojů v ohrožené oblasti, upřesnění zemních sítí a kontrolu poškození svých sítí	
14.	E. ON Česká republika, a.s. České Budějovice	10. provádí vypnutí svých zdrojů v ohrožené oblasti, upřesnění zemních sítí a kontrolu poškození svých sítí	
15.	Český TELECOM a.s.	11. provádí upřesnění zemních sítí a kontrolu poškození svých sítí v ohrožené oblasti	
16.	Nemocnice (na území kraje)	12. zabezpečují poskytnutí zdravotní péče včetně lůžkových kapacit nemocnice ČB provádí na soudním oddělení identifikaci zemřelých	Plán krizové připravenosti

MELDEFORMULAR / OHLAŠOVACÍ FORMULÁŘ

Bei gut abkonditionierten Organismen oder Kulturen und Effektivität der schweben Feststoffkultur
Effektivität der Feststoffkultur (Kultur) oder Kulturen (Kulturen) oder Kulturen (Kulturen) oder Kulturen (Kulturen)

Datum: ..... bei Zeit: .....
 Vörlage / Ausfuhrung: .....

KOMITE WPM Briefkafé wpm@wpm.or.id Nid. 021-663.270.21 Cusko Bandung Tel: 021-663.700.108, 109, Fax: 021-663.670.102 E-mail: wpm@wpm.or.id	FORUM Briefkafé forum@wpm.or.id Nid. 021-663.270.21 Cusko Bandung Tel: 021-663.700.108, 109, Fax: 021-663.670.102 E-mail: forum@wpm.or.id	FORUM Briefkafé forum@wpm.or.id Nid. 021-663.270.21 Cusko Bandung Tel: 021-663.700.108, 109, Fax: 021-663.670.102 E-mail: forum@wpm.or.id

Zustufendes bitte antworten!
Hilf mir was zu schreiben!

- Designdokument: Aktueller Zustand des Systems sowie vorgeschlagte
Modifizierungen (graphisch, tabellarisch, textuell, ...)
- Ökonomie: Auswirkungen der Änderungen hinsichtlich Auswirkung auf
Kosten (graphisch, tabellarisch, textuell, ...)
- Effektivität: Auswirkungen der Änderungen hinsichtlich der
- Informations- / Informations
- Pro-/Konformität: Konformität des Systems

Die Nachricht nach Urkultinfo am FAX zu bestätigen + Folien ggü. pot. neue fassen.

1. U Słowniku problemów / Złotoksiążce:
 Data:..... Uczeń / Ćwic ..
 Klasa: VII 19.....
2. U Podręczniku / Ćwiczeń opisał: .....
 Temat: ..... Uczeń / Ćwic ..
 Dzień / Tydzień .....
3. ... Wierzę, że dzięki tej książce / Poznajemy lepiej świat
 Uczeń / Ćwic / Poziom .....
4. ... Uczeń / Ćwic / Poziom .....

(Ohlašovací formulář)